

25 S.A. 2538

89012

การศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ปริญญานิพนธ์

ของ

ประสิทธิ์ พรหมรักษ์

หนังสือนี้เป็นสมบัติของสำนัก
หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา
หากตกอยู่กับผู้ใดโดยไม่ขออนุญาต ผู้พบเห็นกรุณา
นำส่งหอสมุดด้วย จักเป็นคุณล้นสูงยิ่ง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2538

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอก การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.อาคม วัดโสง)

.....กรรมการ
(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.อาคม วัดโสง)

.....กรรมการ
(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้

.....รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสมากักดี)

วันที่... 17 ... เดือน... 12/10/64 ... พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.อาคม วัธโสง อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล ประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากดี อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน และรองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวิทย์ ประทุมพรัตน์ ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ คุณชุมพวงศ์ วิทยมดุง คุณจรัส แก้วสุข คุณประกอบ มณีโรจน์ คุณไพโรจน์ ชูช่วย และคุณยุทธนันท์ ขวัญทองยิ้ม ที่ได้ช่วยเหลือในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ขอขอบคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ ในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้แบบสอบถามและ เก็บข้อมูล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ให้ความช่วยเหลือประสานงานจัดส่งและ เก็บแบบสอบถามให้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณประไพ พรหมรักษ์ ที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจในทุก ๆ ด้านจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาบูชาแด่บิดามารดา คุณครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประสิทธิ์ พรหมรักษ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความหมายของผู้เฝ้า	9
	ความหมายของผู้บริหาร	10
	คุณลักษณะของผู้เฝ้าหรือผู้บริหาร	11
	บทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่มโรงเรียน	15
	ความสัมพันธ์ระหว่างประธานกลุ่มโรงเรียนกับผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์	16
	คุณลักษณะด้านความรู้	18
	คุณลักษณะด้านทักษะ	23
	คุณลักษณะด้านลักษณะนิสัย	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
	งานวิจัยในประเทศ	29
	งานวิจัยในต่างประเทศ	33
	บทวิพากษ์วิจารณ์	34
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
	ประชากร	37
	วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง	37

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	39
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	39
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	40
วิธีสร้างเครื่องมือ	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	79
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	92
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	93
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	103
ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์	104
ข. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	107
ค. บทคัดย่อ	115
ประวัติย่อผู้วิจัย	121

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ที่มาของแบบสอบถาม	46
2	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหาร แยกตามลักษณะของตัวแปร	48
3	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของ ครูอาจารย์ แยกตามลักษณะของตัวแปร	49
4	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้าน.....	50
5	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านความรู้เป็นรายข้อ	51
6	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านทักษะ เป็นรายข้อ	53
7	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัยเป็นรายข้อ	55
8	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้าน.....	57
9	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านความรู้เป็นรายข้อ.....	58
10	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านทักษะ เป็นรายข้อ.....	60

11	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัย เป็นรายชื่อ.....	62
12	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้าน.....	64
13	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านความรู้ เป็นรายชื่อ.....	65
14	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านทักษะ เป็นรายชื่อ.....	67
15	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัย เป็นรายชื่อ.....	69
16	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้าน	71
17	เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ ของผู้บริหารและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา	72
18	เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีคุณวุฒิต่างกัน กับวิชาเอกอื่นต่างกัน	73
19	เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีวุฒิต่างกัน	74

20	เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ต่างกัน.....	75
21	เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่างกัน.....	76
22	เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีวิทยุแตกต่างกัน.....	77
23	เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน.....	78

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาของประเทศทุกระดับ ต้องจัดให้สนองนโยบายของรัฐบาล ในช่วง ปี พ.ศ.2526-2531 รัฐบาลได้แถลงนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ ความสำนึก มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม มีความรักและธำรงศิลปวัฒนธรรม มีความเป็นไทย หวังแผ่นดินเกิด สามารถมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ (คณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือประมวลสุนทรพจน์. 2529 : 19) การศึกษาจึงมีความสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีคุณภาพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษา ความตอนหนึ่งว่า การศึกษาที่ดีเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปได้ เจริญก้าวหน้ามากขึ้น (กรมสามัญศึกษา. 2527 : 32) นอกจากนั้นการศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมที่จะสร้างความมั่นคง ทำให้สังคมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยตามความมุ่งหมายของแต่ละสังคม (ส่ววัฒน์ มุทธุเมธา. 2524 : 8) ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าการศึกษาเป็นองค์ประกอบในการนำไปสู่การพัฒนามนุษย์ พัฒนาครอบครัว ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องให้สอดคล้องเหมาะสมกับชีวิตจริงของชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนด้วย (ส่วสวัสดิ์ อุดมโกชน. 2527 : 14) จะเห็นว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสังคม เพราะมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในบรรดาองค์ประกอบของการพัฒนาทั้งหลาย (อุทัย บุญประเสริฐ. 2529 : 1) มนุษย์เป็นทรัพยากรที่ประเสริฐสุด สามารถประกอบกิจกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมได้ ถ้าได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับธรรมชาติและความสามารถของแต่ละคน (ปรีชา

เศรษฐีธ. 2527 : 17) ดังนั้นหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับจึงต้องจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนรู้ได้พัฒนางานลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงการอ่านออก เขียน และคำนวณได้ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 71 ลงวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2535) โดยมีหน่วยงานทางการศึกษาที่ร่วมกันรับผิดชอบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาเอกชนกรรมสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมตำรวจ ทบวงมหาวิทยาลัย กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร กรมการปกครอง และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2526 : 3) แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบมากที่สุด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งรับผิดชอบร้อยละ 90 ของการจัดการศึกษาประถมศึกษาทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 3 - 4) ปัจจุบันการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดในรูปคณะบุคคลที่เรียกว่าคณะกรรมการ โดยแบ่งเป็นสี่ระดับคือระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน การบริหารงานแต่ละระดับต่างมีอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน การบริหารงานในระดับกลุ่มโรงเรียนมีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงภายในกลุ่มเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และมีกรรมการโดยการ เลือกตั้งจากครูผู้ปฏิบัติการสอนอีกจำนวน กึ่งหนึ่งของกรรมการโดยตำแหน่ง โดยคณะกรรมการกลุ่มมีหน้าที่จัดดำเนินการ การประถมศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 86) โดยจัดให้มีการร่วมมือช่วยเหลือหรือสนับสนุนกันทั้งในด้านกำลังงานและกำลังความคิดเพื่อปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนในด้านต่าง ๆ คือ งานด้านวิชาการ งานด้านอาคารสถานที่ งานด้านบุคลากร งานด้านกิจการนักเรียน งานด้านธุรการและการเงิน และงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 468)

ลักษณะโครงสร้างของกลุ่มโรงเรียน ตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2534 มิได้กำหนดให้กลุ่มโรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีฐานะต่ำกว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสูงกว่าโรงเรียน เพียงแต่กำหนดให้มีหน้าที่ช่วยเหลืออำเภอ ทางด้านการพัฒนาการประถมศึกษา และช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนในการวางแผนเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 21 - 22) และเป็นหน่วยงานกลางในการบริหารงาน และกระตุ้นให้โรงเรียนภายในกลุ่มดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งกลุ่มโรงเรียนมีหน่วยงานที่จะต้องปฏิบัติสองงานคือ งานธุรการ และงานวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 37) โดยมีบุคลากรที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนคือประธานกรรมการกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ครูวิชาการประจำศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน หัวหน้าศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และครูวิชาการของกลุ่มโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 32)

ประธานกลุ่มโรงเรียน มีบทบาทสำคัญที่จะคอยจัดการดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ ให้งานดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อย และประหยัด มีการกำกับดูแล นิเทศการปฏิบัติงานของโรงเรียนภายในกลุ่ม และภายในศูนย์วิชาการกลุ่ม มีหน้าที่รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกลุ่มโรงเรียน รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการประจำศูนย์วิชาการกลุ่ม และครูวิชาการต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ประสานงาน วางแผน และดำเนินการนิเทศร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมอบหมาย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 7 - 8) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความสามารถในการครองคนและครองงาน มีความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาคน และพัฒนางานนั้นย่อมเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมและคุณลักษณะ เป็นที่พึงประสงค์ของผู้ใต้บังคับบัญชา คุณลักษณะของประธานกลุ่มที่ดีต้องมีอย่างน้อยสามด้านได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ตั้งแต่ระเบียบกลุ่ม พ.ศ. 2523 แล้วเปลี่ยนใช้ พ.ศ. 2529 และ พ.ศ. 2534 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 29) ประธานกลุ่มโรงเรียนต้องทันกับการเปลี่ยนแปลง ด้านภาวะผู้นำเป็นปัญหาหนึ่งที่จะต้องอาศัยความเป็นผู้นำมากกว่าผู้บริหาร (ประชุม สว.ว.ด. 2526 : 2) เพราะเป็นการบริหารงานที่อาศัยทีมงานและการประสานงานมากกว่าสายบังคับบัญชา ด้านคุณธรรม ในช่วงการพิจารณาความดีความชอบของครูในกลุ่มโรงเรียน ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ขาดคุณธรรมมักจะพิจารณาเอื้อให้กับครูอาจารย์ในโรงเรียนของตน ด้านการประสานงาน ในสภาพปัจจุบันแต่ละโรงเรียนมีการกีดกันอยู่แล้วต้องอาศัยประธานกลุ่มโรงเรียนมีความสามารถในการประสานงานเพื่อให้งานของกลุ่มโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ด้านมนุษยสัมพันธ์ การทำงานที่อาศัยความร่วมมือ จึงต้องมีผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและความเต็มใจของผู้ร่วมงานในกลุ่มโรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาเหมือนกันทั่วทุกจังหวัด และจังหวัดสงขลาก็เป็นปัญหาเช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มโรงเรียน มีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะ ในการบริหารงานของประธานกลุ่มโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครู อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวิทยุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของครู อาจารย์ ที่มีวิทยุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

2. เป็นแนวทางในการคัดเลือกคนเข้าสู่ตำแหน่งประธานกลุ่มโรงเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในสามองค์ประกอบ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย (สาโรช บัวศรี. 2526 : 63)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด 487 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 215 คน และจากจำนวนครูอาจารย์ทั้งหมด 6,424 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 362 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 วิทยุติของผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2

กลุ่ม คือ

3.1.1.1 ต่ำกว่า 35 ปี

3.1.1.2 ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป

3.1.2 คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน แบ่ง

ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.2.1 วิชาเอกทางการบริหารการศึกษา

3.1.2.2 วิชาเอกอื่น

3.1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร

โรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.3.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.3.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.4 วิทยุติของครูอาจารย์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.4.1 ต่ำกว่า 35 ปี

3.1.4.2 ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป

3.1.5 คุณวุฒิทางการศึกษาของครูอาจารย์แบ่งออกเป็น

2 กลุ่ม

3.1.5.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.5.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.6 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูอาจารย์

3.1.6.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.6.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน

ประถมศึกษากายใต้ 3 องค์ประกอบคือ (สาโรช บัวศรี. 2526 : 60 - 63)

3.2.1 คุณลักษณะด้านความรู้

3.2.2 คุณลักษณะด้านทักษะ

3.2.3 คุณลักษณะด้านลักษณะนิสัย

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ แตกต่างกัน
2. คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุ ต่างกัน แตกต่างกัน
3. คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิ ทางการศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน
4. คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนที่มี ประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน แตกต่างกัน
5. คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามความต้องการของครูที่มีอายุต่างกัน แตกต่างกัน
6. คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามความต้องการของครูอาจารย์ที่มีวุฒิทางการ ศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน
7. คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามความต้องการของครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ในตำแหน่งต่างกัน แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะประจำตัวที่ดี
2. คุณลักษณะด้านความรู้ หมายถึง ความรู้ทั่วไปความรู้เกี่ยวกับงานใน หน้าที่และความรู้ในวิชาการบริหารการศึกษา (ทวีศักดิ์ จันทสาร. 2528 : 24)

3. คุณลักษณะด้านทักษะ หมายถึง ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิค (ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. 2525 : 28 - 30)

4. คุณลักษณะด้านลักษณะนิสัย หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกด้านจิตใจ ความรู้สึกอารมณ์และความเชื่อ ความยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความรับผิดชอบในหน้าที่และความมีน้ำใจ ความเป็นประชาธิปไตย (ไพฑูรย์ ยอดยิ่ง. 2530 : 8)

5. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

6. ครูอาจารย์ หมายถึง บุคลากรที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

7. ประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ข้าราชการครู ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับเลือกให้ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน อยู่ในวาระครั้งละ 4 ปีการศึกษา

8. ทิศนะ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่มีผลงานที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไว้โดยตรง ฉะนั้นในการศึกษาในส่วนนี้จึงอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ และผู้บริหารแนวทางดังจะ ได้นำ เสนอตามลำดับดังนี้

ความหมายของผู้นำ

ผู้นำ มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายทั้งเหมือนกันและแตกต่างกัน ซึ่งก็แสดงออกด้านความคิดเห็นและประสบการณ์ของแต่ละคน พอจะ เสนอให้ทราบดังนี้

ภิญโญ สาร (2526 : 254) ได้ให้ความหมายของผู้นำโดยอาศัยลักษณะ 3 ประการของผู้นำ คือ

1. ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลาย ๆ คนที่มีอำนาจ มีอิทธิพลหรือมีความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้ ผู้นำอิทธิพลเหนือการปฏิบัติตนหรือพฤติกรรมของผู้อื่น คำว่า "ผู้อื่น" ไม่ได้หมายถึงผู้อื่นทุกคนในกลุ่มที่ผู้นำคนนั้นมีส่วนร่วม เพราะภาวะผู้นำไม่ได้เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักการทั้งหมดหรือไม่ก็ไม่มีเลย ภาวะผู้นำที่เป็นผู้นำมากหรือน้อย ไม่ได้เกี่ยวกับจำนวนคนที่เขานำอยู่ แต่อยู่ที่ความมากน้อยของอำนาจอิทธิพลหรือความสามารถในการจูงใจคน

2. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอำนาจเหนือในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relation) ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการสองทาง (two ways process) คือ ผู้นำมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม และในทำนองเดียวกันบางครั้งผู้ตามก็มีอิทธิพลเหนือผู้นำ ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำจึงเป็นผลรวมของทัศนคติของสมาชิกในกลุ่มคนนั่นเอง งานวิจัยหลายเรื่องยืนยันว่า ผู้นำของกลุ่มคนที่มีทัศนคตินิยมเผด็จการมักจะเป็นเผด็จการด้วย ส่วนผู้นำกลุ่มคนที่มีทัศนคตินิยมประชาธิปไตยก็มักจะเป็นคนที่มีประชาธิปไตยเต็มตัว

3. ผู้นำ แตกต่างจากหัวหน้าหรือผู้บริหาร คน 2 คนนี้อาจจะเป็นคนเดียวกันก็ได้ แต่ไม่จำเป็นเสมอไป หัวหน้าหรือผู้บริหารหลายคนมีอำนาจหน้าที่โดยตำแหน่ง แต่อาจจะไม่ใช่ผู้นำที่แท้จริงของกลุ่ม ผู้นำที่แท้จริงอาจเป็นคนอื่นซึ่งไม่ใช่หัวหน้าหรือผู้บริหาร แต่เขาอาจมีอำนาจมีอิทธิพล และมีความสามารถจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการหรือคำสั่งของเขาก็ได้ทั้ง ๆ ที่เขาไม่มีอำนาจโดยตำแหน่งใด ๆ ทั้งสิ้น

กิตติพันธ์ รุจิรกุล (2529 : 7) ได้อ้างเอาแนวคิดของ ฮาลพิน (Halpin) ซึ่งได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีบทบาทหรืออิทธิพลต่อบุคคลในหน่วยงานมากกว่าบุคคลอื่น
2. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการทำงาน เพื่อให้หน่วยงานดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายและบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้
3. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีบทบาทเหนือกว่าผู้อื่น
4. ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากบุคคลอื่น ๆ ให้เป็นผู้นำ
5. ผู้นำ คือ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงาน

จากความหมายของผู้นำที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยขอให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า "ผู้นำ" คือ บุคคลที่มีอำนาจ มีอิทธิพล หรือมีความสามารถจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความต้องการของเขา ผู้นำอาจเป็นผู้บริหารของหน่วยงานหรือไม่ก็ได้

ความหมายของผู้บริหาร

สุทธิ ทองประดิษฐ์ (2531) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารไว้คือ
ผู้บริหาร (administrator) คือ บุคคลที่ทำหน้าที่หัวหน้างาน ผู้บังคับบัญชา และผู้นำที่มีอำนาจหน้าที่ได้มาจากการแต่งตั้งและเลือกตั้งเข้ามาบริหารงาน เพื่อความอยู่รอดและเจริญรุ่งเรืองขององค์การ

ผู้บริหาร เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานของหน่วยงาน การบริหารจะดำเนินไปด้วยดี บรรลุวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับลักษณะหลายประการของผู้บริหาร ได้มีผู้ให้ความหมายของผู้บริหารไว้หลายท่าน เช่น

รุ่งทิวา จักรกร (2526 : 139) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารการศึกษาไว้ว่า เป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายและมีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2526 : 4) ให้ความเห็นไว้ว่า หน้าที่หลักของผู้บริหารก็คือ การประสานงานให้บุคคลต่าง ๆ ปฏิบัติงานไปด้วยดี และบำรุงรักษาหน่วยงานให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคง และมีความก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

บันลือ พกษะวัน (2525 : 140) ให้ความเห็นเกี่ยวกับครูใหญ่ไว้ว่า ครูใหญ่เป็นบุคคลสำคัญ เป็นผู้กำชะตาของโรงเรียนกว่าจะก้าวหน้าหรือเสื่อมโทรมเพียงใด

ภิญโญ สาร (2526 : 192) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารการศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารการศึกษา คือ ผู้จัดการ และผู้รับผิดชอบการดำเนินงานต่าง ๆ ทุกชนิดในระบบการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาอาจทำงานบริหารในระดับสถานศึกษา ในระดับท้องถิ่นหรือชุมชนหรืออำเภอ หรือเทศบาล หรือระดับจังหวัด เรื่อย ๆ ไปจนถึงระดับส่วนกลาง ได้แก่ หัวหน้าแผนก ผู้อำนวยการกอง อธิบดี จนถึงปลัดกระทรวง

จากความเห็นของหลายท่านที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารการศึกษา คือ ผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในการจัดการศึกษาทุกชนิดในระบบการศึกษา โดยทำหน้าที่การดำเนินงานในระดับต่าง ๆ ทุกระดับ

คุณลักษณะของผู้นำหรือผู้บริหาร

ได้มีนักบริหารและผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้นำหรือผู้บริหารไว้มาก แต่ละท่านมีจุดเน้นแตกต่างกัน แต่ที่สำคัญ คือ คุณลักษณะที่จะกล่าวต่อไปนี้ มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของงานในองค์การหรือหน่วยงานทั้งนั้น

สาโรช บัวศรี (2526 : 60 - 63) ได้แบ่งลักษณะของผู้นำออกเป็นสามด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย หรือด้านความรู้ ด้านเจตพิสัยหรือด้านทักษะ และด้านลักษณะพิสัย

คุณลักษณะด้านพุทธิพิสัย หรือด้านความรู้ของผู้หน้านั้น ประกอบด้วย คุณลักษณะที่สำคัญคือ ความรู้ทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ทางวิชาการทั่วไป (general education) ความรู้วิชาเฉพาะ (specialized education) และความรู้ทางวิชาชีพ (professional education) นอกจากนี้ยังได้รู้ในเรื่องการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย รู้ในกฎเกณฑ์และวินัยของสังคม เป็นต้น ส่วนคุณลักษณะทางด้านเจตพิสัยนั้นได้แก่ การเป็นผู้มีอุดมการณ์ มุ่งมั่น ตั้งใจเด็ดเดี่ยวที่จะทำงานตามวิชาความรู้ที่ได้เรียนมา มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามแนวทางของคุณธรรมและจริยธรรม มีความสามารถที่จะบังคับตนเองได้ มีความรับผิดชอบในงาน เป็นผู้นำโดยยึดหลักบริการ รู้จักวางแผนงานและปฏิบัติตามแผนนั้น ตลอดจนสามารถตัดสินใจสั่งการได้อย่างถูกต้องเด็ดขาด และมีน้ำใจได้ดีและถูกต้อง ในด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่สามารถในการประสานงานได้ดี มีความสามารถในการบริหารผู้อื่น มีความสามารถเป็นประธานในที่ประชุม (สาโรช บัวศรี. 2526 : 64 - 78)

เก่งกิจ อนันต์ภักดี (2526 : 28 - 29) มีความเห็นคล้ายกับ สมพงษ์ เกษมสิน กล่าวคือ มีความเห็นว่า คุณลักษณะของผู้บังคับบัญชาที่พึงประสงค์นั้น จำแนกออกได้ 4 ลักษณะดังนี้

1. คุณลักษณะทางสติปัญญา ได้แก่ ความตื่นตัว ความคิดสมเหตุสมผล สามัญสำนึก สุขุมพินิจ และเห็นการณ์ไกล
2. คุณลักษณะทางร่างกาย ได้แก่ สุขภาพสมบูรณ์ กำลังกายแข็งแรง ความทรหดอดทน และรูปร่างท่าทางดี
3. คุณลักษณะทางอารมณ์ ได้แก่ การเล็งในแง่ดี การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ความมีน้ำใจเยือกเย็น การบังคับตนเอง ความกระตือรือร้น การสั่งคนดี ความแนบเนียน อารมณ์ขัน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจกว้างขวาง และการเข้าใจคน
4. คุณลักษณะทางอุปนิสัย ได้แก่ ความตรงไปตรงมา ความจงรักภักดี ความสำนึกในหน้าที่ ความไว้วางใจได้ ความกล้าหาญ ความเข้มแข็ง ความยุติธรรม และความไม่เห็นแก่ตัว

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2525 : 26 - 28) มีความเห็นว่า ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จคือ ผู้ที่เป็นตัวแทนของความปรารถนาและความมุ่งหมายของผู้ใต้บังคับบัญชา การเป็นผู้นำนั้นไม่ได้เป็นมาแต่กำเนิด จึงสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ถ้ามีความปรารถนาที่จะเป็นผู้นำได้ก็ควรจะเรียนรู้และพัฒนาคุณลักษณะดังต่อไปนี้ให้เกิดแก่ตนเอง คือ ปฏิบัติงานมากกว่ากำหนดให้คุ้มกับค่าจ้างแรงงาน ทำงานตรงเวลาและสม่ำเสมอ เป็นแบบอย่างในการทำงาน มีใจจดจ่อต่องานที่ปฏิบัติ มีความสุขกับที่ทำมากกว่าทำงานเพื่ออย่างอื่น บริหารงานตามนโยบายที่หมู่คณะวางไว้ กล้าเผชิญกับปัญหาที่ยุ่งยากและซับซ้อน ให้การยกย่องชมเชยผู้ใต้บังคับบัญชาควรแก่กรณี มีควรตามใจผู้ใต้บังคับบัญชาจนเกินไป ควรมีเทคนิคในการคัดค้านหรือตำหนิบ้าง ให้เพื่อนร่วมงานมีความมั่นคงปลอดภัย ให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบาย ให้สวัสดิการแก่เพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นการสร้างขวัญในการทำงาน ให้ความเชื่อถือในเพื่อนร่วมงาน เป็นตัวแทนของคนส่วนใหญ่ ปรับปรุงงานที่ทำให้ดีที่สุด ให้ข้อมูลแก่เพื่อนร่วมงานมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ในการทำงานนั้น ควรเน้นว่าอะไรถูกต้อง มากกว่าเน้นว่าใครถูก ในการประชุมปรึกษาหารือ ยอมเสียเวลาเพื่อให้มีมติเอกฉันท์ดีกว่าจะรีบออกเสียงรับผิดชอบต่อผลกระทำของกลุ่ม ไม่ว่าจะออกมาในรูปใดแสดงให้เพื่อนร่วมงานเห็นความจริงใจที่จะทำงาน มอบอำนาจความรับผิดชอบและภาระให้เพื่อนร่วมงานบ้าง มีความเฉลียวฉลาดและไหวพริบ ถ้าสมาชิกทุกคนมีสวัสดิภาพดี สถาบันหรือหน่วยงานมีสวัสดิภาพดีด้วย ความคิดเห็นทั้งหลายของสมาชิกมีค่าควรแก่การรับฟัง มนุษย์แต่ละคนมีศักดิ์ศรีด้วยกันทั้งนั้น มีความเจริญมาจากภายในกลุ่มมากกว่ามาจากภายนอก ผู้นำควรสร้างความก้าวหน้าให้ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถนำและสอนคนอื่นได้ นั่นคือ ควรจะเป็นได้ทั้งนายและครู

วิจิตร วรตบางกูร และ สุนิษฐา ธีระกุล (2523 : 74 - 76) ให้คุณลักษณะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ คือ มีอิทธิพลในตนเองเหนือกว่าอิทธิพลในเรื่องอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่ม และสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ง่าย คุณลักษณะด้านนี้ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ คือ มีความร่าเริงแจ่มใสและอดทน มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความสามารถในการจูงใจคน มีความ

รับผิดชอบ มีความฉลาดและไหวพริบดี มีความขยันขันแข็ง มีความเสียสละ มีบุคลิกภาพดี และมีความเป็นประชาธิปไตย

2. มีความรู้ประสบการณ์ เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวกับอาชีพผู้บริหาร โดยเฉพาะ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่ง ความรู้ และความสามารถที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารคือ มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษา มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ และมีความรู้และประสบการณ์ในวิชาการบริหาร

3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี ผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลทั้งนอกและในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะสำคัญคือ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่น เปิดเผย และเป็นกันเอง

4. มีคุณธรรมสูง คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหาร ให้ประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีงาม ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี และมีศีลธรรม

5. มีสุขภาพดี สุขภาพในที่นี้หมายถึง สุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต สุขภาพเป็นเครื่องเสริมสร้างการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ

เทพพนม เมืองแมน (2522 : 8) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารไว้ 13 ประการคือ อดทนอดกลั้น หน้าที่ทาง การบริหาร ความประพฤติ ภาษาที่ใช้ การวิพากษ์วิจารณ์หรือตำหนิผู้ใต้บังคับบัญชา ความกล้า ความเด็ดขาด ความเป็นผู้ไว้วางใจได้ ความอดทนอดกลั้น ความจริงใจสนใจต่องาน ความคิดริเริ่ม มองการณ์ไกล ความซื่อตรง ความยุติธรรม ความรู้ ความเฉลียวฉลาด ความไม่เห็นแก่ตัว และความตรงต่อเวลา

ทินพันธุ์ นาคะตะ (2509 : 84 - 87) และอรุณ รักธรรม (2527 : 207 - 211) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ พอสรุปได้คือ ความไม่เห็นแก่ตัว การแสดงลักษณะท่าทาง ความสงบเสถียร ความซื่อสัตย์สุจริต ความเชื่อถือและไว้วางใจได้ มีความจงรักภักดี ความอดทน ความกล้าหาญ ความเด็ดขาด ความเห็นอกเห็นใจ ความมีมนุษยธรรม ความยุติธรรม มีความรู้ มีสติปัญญา ความนุ่มนวล แนบเนียน ความคิดริเริ่ม ความกระตือรือร้น ความตื่นตัว ความมีคุณพินิจ มีการสังคมิ และการบังคับตนเอง

จุมพล สวัสดิยากร (2520 : 328 - 331) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของ
ผู้บริหารไว้ 9 ประการ กล่าวคือ เป็นผู้มีหน้าที่ในการวางแผนปฏิบัติงาน
จัดระเบียบองค์การและจัดตัวบุคคลให้เข้าทำงาน ควบคุมการใช้จ่ายเงิน
ประชาสัมพันธ์ ประสานงาน บำรุงขวัญผู้ร่วมงาน ควบคุมบังคับบัญชาผู้ร่วมงาน
รู้จักประเมินผลงาน และปรับปรุงงานให้ดีขึ้นเสมอ

โนลท์ (Noite. 1966 : 385 - 398) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของ
ผู้บริหารที่เด่น ๆ ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติคือ มีมนุษยสัมพันธ์ มีใจกว้าง
มีวิธิดำเนินงานอย่างฉลาด มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความเป็น
ประชาธิปไตย เป็นที่ศรัทธาของคนทั่วไป มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยอมรับใน
ความผิดพลาด มีความมั่นใจ และมีอารมณ์มั่นคง ตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์
ส่วนรวม มีความสามารถในการสื่อสาร รู้จักสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นในการทำงาน เป็นคนทัน
ต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ และเป็นคนกระฉับกระเฉงว่องไว

บทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่มโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียนเป็นองค์การที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา
คุณภาพการประถมศึกษา โดยการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และ
จัดช่องว่างระหว่างขนาดโรงเรียนภายในกลุ่ม การที่จะให้บรรลุตามจุดประสงค์
ดังกล่าว บุคลากรภายในกลุ่มต้องใช้วิธีการทำงานในกระบวนการกลุ่ม มีการ
ประสานสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งผู้มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้คือ ประธานกลุ่ม
โรงเรียน

บทบาทของประธานกลุ่มโรงเรียนอาจจำแนกเป็นสองลักษณะ คือ
บทบาทในฐานะผู้นำกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ การสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนได้มี
โอกาสทำงานร่วมกัน การกระตุ้นให้สมาชิกมีความมั่นใจที่จะทำงานต่อไป โดยใช้
ผลสำเร็จของงานเป็นแรงเสริม การส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสใช้ความ
สามารถของงาน ทำประโยชน์ให้แก่กลุ่ม การให้สมาชิกพิจารณาประเด็นปัญหา
และหาแนวทางแก้ไขการหาทางกำหนดปัญหาให้ชัดเจน เพื่อให้ทุกคนเข้าใจการ

ยอมรับบุคคลอื่น ให้ความนับถือตามฐานะของแต่ละคน การเสริมแรงแก่สมาชิกภายในกลุ่ม การส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการกลุ่ม หรือการพัฒนาทีมงาน การประสานการดำเนินงานของสมาชิกภายในกลุ่ม

บทบาทของประธานกลุ่มโรงเรียนตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ บทบาทที่เกิดจากอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดที่สำคัญมีแปดประการ คือ หนึ่งพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน และโครงการของกลุ่มโรงเรียน สองกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของโรงเรียนภายในกลุ่ม สามกำหนดแนวทางเพื่อประสานการดำเนินงานด้านวิชาการ และการจัดกิจกรรมด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนในกลุ่มหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สี่ให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนตามแผนงาน โครงการของกลุ่มโรงเรียน และตามแผนปฏิบัติอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลุ่มกำหนด ห้ากำหนดหลักเกณฑ์หรือแผนปฏิบัติเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ระเบียบ และกฎหมายอื่น ๆ หกพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานในการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนตามความจำเป็น เจ็ดประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ แปรปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ความสัมพันธ์ระหว่างประธานกลุ่มโรงเรียนกับผู้บริหารโรงเรียนและครู อาจารย์

ประสานงานและให้บริการเกี่ยวกับงานของกลุ่มโรงเรียน โดยมีการประชุมกรรมการกลุ่ม ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการกลุ่มโดยตำแหน่ง และมีกรรมการที่เป็นตัวกลาง ครูที่มาจากการเลือกตั้งจำนวนกึ่งหนึ่งของโรงเรียนในกลุ่ม มีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความสัมพันธ์กับผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มค่อนข้างสูง สลับกับครูผู้สอนนั้นค่อนข้างจะมีการประชุมกันน้อย จึงทำให้ความสัมพันธ์ไม่ค่อยแน่นแฟ้น จะมีบ้างปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น แต่ในการทำงานและการประสานงานก็อาศัยผู้บริหารเป็นหลักในการขอความร่วมมือ ครู อาจารย์ เข้าร่วมในการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง สถานการณ์อย่างนี้ประธานกลุ่มจำเป็นต้องใช้หลักการประชาสัมพันธ์ และหลักมนุษยสัมพันธ์ถ้าประสานงาน (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 11) ได้เสนอหลักการประชาสัมพันธ์ไว้เจ็ด

ประการ คือ ความต่อเนื่อง กระทำเป็นประจำ สม่ำเสมอและบ่อย ๆ ความทั่วถึง ให้ทุกคนได้ทราบความเคลื่อนไหว ความถูกต้องเป็นเรื่องจริงแน่นอนชัดเจน ความฉับไวทันเหตุการณ์ ความพร้อมรับ รับฟังข้อมูลย้อนกลับ รับแก้ไขปรับปรุง เพื่อเกิดความผิดพลาด ความเหมาะสม คำนึงถึงด้านคน เวลา วัสดุ วิธีการ ความหลากหลาย ใช้วิธีการหลาย ๆ รูปแบบ ถ้าใช้วิธีการเดิมต้องแต่งแต้มให้แปลกใหม่อยู่เสมอ

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 193) ได้เสนอข้อปฏิบัติของประธานกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน มีประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ต้องหาวิธีให้ทุกคนทำงานด้วยความสมัครใจ ต้องรู้ตัว เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกอันเกิดจากการกระทำของสมาชิกภายในกลุ่ม ต้องรู้จักหาวิธีเอาชนะใจบุคลากรในกลุ่ม ให้เขายอมรับ ศรัทธา ยอมทำตามด้วยความเต็มใจ ต้องรู้จักสร้างขวัญและความพึงพอใจแก่สมาชิกภายในกลุ่มด้วยวิธีสร้างบรรยากาศให้เกิดความรัก กระตือรือร้นในการทำงาน โดยทำงานให้เป็นตัวอย่างที่ดี ชมเชยยกย่อง ให้กำลังใจแก่ผู้ทำความดีอย่างจริงจัง เอาใจใส่และให้ความสนทนากับสมาชิกภายในกลุ่มโรงเรียนโดยทั่วถึง

นอกจากนี้จะให้ความสัมพันธ์ดียิ่งขึ้นต้องอาศัยการประสานงาน (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 200) มีหลักสามประการคือ งานชัด รู้รอบ มอบหมาย โดยทั้งสามประการอยู่บนรากฐานของการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความรู้สึกรับเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นและกำหนดบัญญัติสับประการ สำหรับประสานงานในกลุ่มโรงเรียน คือ จัดทำแผนภูมิแสดงงานตามสายบังคับบัญชา เขียนนโยบาย กฎเกณฑ์ และระเบียบนี้บังคับให้ทุกคนทราบมีการเสนองานเป็นระบบ มีเครื่องมือสื่อสารที่ใช้การได้ดี รวดเร็ว มีการจัดประชุมบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเป็นประจำ มีการเขียนแผนโครงการและวิธีทำงาน มีบันทึกรายงานต่าง ๆ จัดไว้เป็นระบบ สะดวกแก่การค้นคว้า มีปฏิทินกำหนดระยะ เวลาการปฏิบัติงานไว้ชัดเจน มีการพบปะสังสรรค์นอกเวลาปฏิบัติราชการเพื่อสร้างไมตรีสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างประธานกลุ่มโรงเรียนกับกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ จะให้ความสัมพันธ์อันดีนั้นจะต้องอาศัยมนุษยสัมพันธ์ การประสานงาน และการประชาสัมพันธ์

คุณลักษณะด้านความรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2525 : 1 - 2)
ได้กล่าวถึงความรู้ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่ควรจะได้รับรู้ไว้หลาย
ประการ เช่น

1. ความรู้ทั่วไปเรื่องการศึกษา ได้แก่
 - 1.1 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
 - 1.2 คุณภาพการศึกษา
 - 1.3 ความเสมอภาคทางการศึกษา
2. ความรู้เกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการและการกำหนดอัตรากำลัง
ของสำนักงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ (2525 : 28 - 38)
3. ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับปฏิบัติงานตามแผน
ปฏิบัติงานประจำปี เป็นงานที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง คือ การพัฒนาคุณภาพการประถม
ศึกษาของกลุ่มโรงเรียนโดยร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนาการศึกษาตามแผนปฏิบัติ
งานประจำปีของประถมศึกษา โดยกำหนดให้มีการปฏิบัติตาม 6 แผนงานดังต่อไปนี้ คือ
 - 3.1 แผนงานวิชาการ
 - 3.2 แผนงานพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 แผนงานกิจการนักเรียน
 - 3.4 แผนงานอาคารสถานที่
 - 3.5 แผนงานธุรการและการเงิน
 - 3.6 แผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. ความรู้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 :
1 - 4) ได้กำหนดพื้นฐานความรู้เอาไว้ 2 ภาค ดังนี้
 - 4.1 ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป ทำการทดสอบความรู้ความ
สามารถในหัวข้อเรื่องต่อไปนี้ โดยการสอบข้อเขียน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.
2530 - 2534)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ

หลักการบริหารและหลักการบริการการศึกษา

งานการศึกษาก่อนภาคบังคับ

ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา

การวางแผน การมอบหมายงาน การวินิจฉัยสั่งการ

การควบคุม

การตรวจสอบติดตาม การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ

การติดต่อประสานงาน

หลักมนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์การ

สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคมปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

จริยธรรม คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร

กฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

และแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523

พระราชบัญญัติระเบียบครู พ.ศ. 2488 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม

พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 216

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ประกาศ

คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 พ.ศ. 2515)

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการช่วยเหลือบุตร พ.ศ. 2521
พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล พ.ศ.

2523

พระราชกฤษฎีกาเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ
พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2527

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าการพัสดุ พ.ศ. 2521

และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา

พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลัง ในหน้าที่ของ
อำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. 2520

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.

2526

ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.

2517

ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529

4.2 ภาควิชาความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง ทำการ
ทดสอบความรู้ความสามารถในเรื่องต่อไปนี้ โดยการสอบข้อเขียน

4.2.1 งานบริหารทั่วไป ได้แก่

การจัดสำนักงาน

งานสารบรรณ

งานเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ

การประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงานและ

ธุรการ งานการประชุม

งานโครงการเกี่ยวกับสวัสดิการข้าราชการครู

4.2.2 งานบุคลากร ได้แก่

การวางแผนบุคลากร

การพัฒนาบุคลากร

การเสริมสร้างกำลังใจ

วินัยและการรักษาวินัย

4.2.3 งานการเงินและการพัสดุ ได้แก่

การเบิกจ่ายเงิน

งานการพัสดุ

การเงินและการบัญชีหน่วยงานย่อย

4.2.4 งานวิชาการ ได้แก่

หลักสูตรและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

งานนิเทศและตรวจเยี่ยม

4.2.5 งานแผนพัฒนาการศึกษา ได้แก่

การจัดทำสถิติข้อมูล และงานสารสนเทศ

การขอตั้งงบประมาณ

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา

พ.ศ. 2523

4.2.6 งานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

4.2.7 งานอื่น ๆ เช่น

การบริหารงานกลุ่มโรงเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการประถมศึกษาในอนาคต

นอกจากนี้ยังมีนักบริหารที่สำคัญให้แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ของผู้บริหารไว้ เช่น นพวงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 17 - 20) ได้แบ่งความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหารในการเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ 3 ประการ คือ

1. ความรู้ที่นำไปสู่ความคล่องตัวและความมีเสน่ห์ของนักบริหาร (technical skill) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ ความรอบคอบในการตรวจตราหนังสือ การจัดสำนักงานให้สวยงาม เป็นต้น

2. ความรู้ที่นำไปสู่การเป็นนักบริหารโดยวิชาชีพ ได้แก่ การศึกษาหาความรู้ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม พัฒนาการของมนุษย์ จิตวิทยา โดยการอ่านหรือการร่วมอภิปรายสนทนา

3. ความรู้เมื่ออยู่กับคน ได้แก่ การศึกษาพื้นเพภูมิหลังของคน ถิ่นกำเนิดนิสัยใจคอ บุคลิกภาพ ท่าทางที่แสดงออก อุดมการณ์ สภาพเศรษฐกิจ ตลอดจนกลุ่มที่เข้าร่วมอยู่

จากความรู้ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กล่าวไว้หากจะประมวลความรู้และแนวคิดดังกล่าว ผู้บริหารการศึกษาน่าจะมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น

1. ความรู้ทั่วไป ได้แก่
 - 1.1 ความรู้ด้านการศึกษาทั่วไป
 - 1.2 ความรู้ด้านการเมือง
 - 1.3 ความรู้ด้านเศรษฐกิจ
 - 1.4 ความรู้ด้านสังคม
2. ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ได้แก่ งานที่รับผิดชอบ
 - 2.1 ความรู้เกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป
 - 2.2 ความรู้เกี่ยวกับงานบริหารบุคลากร
 - 2.3 ความรู้ด้านการบริหารการเงินและพัสดุ
 - 2.4 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้อง

3. ความรู้ในวิชาการบริหารการศึกษา ได้แก่
 - 3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษา
 - 3.2 ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการศึกษา
 - 3.3 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน
 - 3.5 ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา
 - 3.6 ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา
 - 3.7 ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

3.8 ความรู้เกี่ยวกับวิจัยทางการศึกษา

3.9 ความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

คุณลักษณะด้านทักษะ

ในการพิจารณาถึงเรื่องทักษะของผู้บริหาร ได้มีผู้ทำการศึกษาและกล่าวไว้ ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้คือ ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2525 : 28 - 30) ได้กล่าวไว้ว่าคุณลักษณะทางด้านทักษะพิสัยของผู้บริหารนั้น เป็นความสามารถในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีทักษะ 3 ประการ

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
3. ทักษะด้านเทคนิค

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นทักษะที่ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีมากที่สุด เพราะเป็นทักษะที่เกี่ยวกับความสามารถเข้าใจหน่วยของตนในทุกลักษณะ และมองเห็นความสัมพันธ์ของหน่วยงานและองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ทั้งระบบรวมและระบบย่อย ทั้งยังจะต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในด้านพฤติกรรมศาสตร์ อันประกอบด้วย สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเมืองและจิตวิทยา นั่นก็คือ ผู้นำหรือผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในวิชาสามัญทั่วไปจึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในการบริหารสถานศึกษาทุกด้าน รวมทั้งการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาภายในสถาบัน ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดี เพราะผู้บริหารจะต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภท ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหาร อาจารย์ นักการภารโรง นักศึกษา ตลอดจนบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน

ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถทำงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมเฉพาะอย่างซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการ หรือเทคนิค อาศัยความรู้การวิเคราะห์ และรู้จักใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน ทักษะนี้เรียนรู้โดยการปฏิบัติระหว่างเตรียมตัวเป็นผู้บริหาร เช่น ความสามารถในการเขียนคำสั่งเป็น

ลายลักษณ์อักษร การพูด การอ่านแผนผัง เป็นต้น ทักษะทางด้านเทคนิคนี้แม้ว่าจะจำเป็นน้อยสำหรับผู้บริหาร เพราะไม่ต้องทำหรือปฏิบัติเอง แต่จำเป็นต้องรู้และเข้าใจเพื่อการตรวจสอบและควบคุมงาน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างศรัทธาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานอีกด้วย

ทักษะของผู้บริหารทั้งสามประการนี้ เป็นทักษะที่ครอบคลุมถึงพฤติกรรมทางทำงานในทุก ๆ ด้าน หากจำแนกทักษะดังกล่าวของผู้บริหาร มีรายละเอียดดังนี้คือ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. 2526 : 126 - 173)

1. ทักษะ เชิงมนโคติ

ผู้บริหารควรรู้จักกำหนดนโยบาย จุดประสงค์และขอบข่ายของงานที่แน่นอนในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการวิเคราะห์ทั้งงานของตนเองและงานของเพื่อนร่วมงานได้ มีความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานทั้งหมดที่ตนปฏิบัติและรู้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร รู้จักวินิจฉัยว่า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงงานย่อยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง จะมีผลกระทบอย่างไรบ้างกับหน่วยงานอื่น ๆ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นภายหลัง รู้ถึงความต้องการทางด้านการศึกษาของชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ รู้จักเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเองและวิธีการบริหารที่ได้ศึกษาและพบเห็นมา แล้วนำมาใช้ได้เหมาะสม มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทั่ว ๆ ไปทุกระดับชั้นที่จัดขึ้นในหน่วยงานของตน สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาว่าความดีความชอบแก่บุคลากรในหน่วยงานได้อย่างถูกต้อง

2. ลักษณะ เชิงมนุษยสัมพันธ์

ผู้บริหารควรปรับปรุงตัวเองให้สามารถเข้ากับแก๊งในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามถนัด และความสามารถในทุก ๆ ด้าน ควรยกย่องและให้ความสำคัญแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ควรให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกสถานการณ์ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ซักถามข้อข้องใจเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อข้องใจ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ควรเข้าใจปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่ดูแลทุกข์ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง เมื่อมีครูเข้าใหม่ ผู้บริหารควร

ห่วงใยให้ความอบอุ่น โดยการแนะนำให้ทราบถึงระเบียบ กฎหมาย เพื่อนร่วมงาน สภาพสังคม และแนวการปฏิบัติงาน ควรให้มีการพบปะสังสรรค์กันนอกเวลาทำงาน เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหน่วยงาน

3. ทักษะ เชิงเทคนิค

ผู้บริหารสามารถจัดทำแผนหรือโครงการทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง จัดทำสถิติและแผนภูมิเกี่ยวกับข้อมูลทางการศึกษาที่จำเป็นได้อย่างชัดเจน ทำหน้าที่ประธานที่ประชุมครูได้อย่างเรียบร้อย ใช้คำพูดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์ของผู้ฟัง เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเขียนได้เป็นอย่างดีและอ่านได้เข้าใจได้ง่าย เข้าใจระบบบัญชี ระเบียบการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเงินของสำนักงาน และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เข้าใจระเบียบการจัดซื้อและจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการเงินของสำนักงาน และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง รู้ระเบียบงานสารบรรณ และสามารถทำได้เป็นอย่างดี และเรียบร้อย สามารถอ่านแบบแปลนการก่อสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบอื่น ๆ ได้อย่างเข้าใจ สามารถควบคุมและปฏิบัติงานได้

ถ้าจะกล่าวโดยสรุปแล้ว ทักษะทั้งสามประการนี้ เป็นคุณลักษณะสำหรับผู้บริหารที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อผู้นำ ต่อผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ แต่ความจำเป็นนั้นๆ ย่อมแตกต่างกันไปตามขนาดและระดับของสถานศึกษาของสถานศึกษานั้น ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับหลายคน เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้น ประธานกลุ่มในฐานะผู้นำจะสามารถใช้ทักษะ ตลอดจนศิลปะต่าง ๆ จูงใจให้บุคคลในหน่วยงานร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา และร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะด้านลักษณะนิสัย

ลักษณะนิสัยของผู้บริหาร หมายถึง ความประพฤติที่เคยชินของผู้บริหารส่วนใหญ่แล้วมักมีผู้กล่าวถึงลักษณะนิสัยในทางที่ดีของผู้บริหาร ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เป็นลักษณะที่ผู้ร่วมงานหรือผู้อื่นต้องการปฏิบัติเพื่อให้เหมาะสมกับหน้าที่การงาน ซึ่งผู้บริหารรับผิดชอบอยู่ ได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของผู้บริหารไว้หลายท่าน ซึ่งพอจะประมวลเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

กัญญา สาร (2526 : 264 - 265) ได้อ้างเอาแนวคิดของบาร์นาร์ด (Banard) ซึ่งได้ให้ข้อปฏิบัติสำหรับบุคคลที่จะเป็นผู้นำว่า มีความจำเป็นมากที่จะมีคุณสมบัติพิเศษที่จะขาดเสียมิได้อยู่ 5 ประการ คือ

1. ความมีชีวิตชีวาและทนทาน (vitality and Endurance)

คุณสมบัติประการนี้มีได้หมายถึงการมีสุขภาพดี แต่ความมีชีวิตชีวา หมายถึง ความคล่องแคล่วว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอ พร้อมอยู่เสมอที่จะรับสถานการณ์ได้ทุกชนิดปรับตัวได้ เปลี่ยนแปลงได้ ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ ความทนทาน หมายถึง การทำงานต่อเนื่องกันได้โดยไม่ต้องหยุดพักได้เป็นเวลานาน ๆ ทนต่อความลำบาก เจ็บไข้โดยไม่ปรียากบ่น หรือแสดงอาการท้อแท้ ความคล่องแคล่วว่องไว ร่าเริงแจ่มใสทำให้ผู้นำมีเสน่ห์ถูกใจคน ความทนทานสามารถทำให้ผู้นำสามารถหาประสบการณ์ได้มาก เรียนรู้ได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องหยุดยั้ง ทำให้ทันโลก ทันเหตุการณ์ ทำให้ได้รับความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้ง่าย เพราะงานบางอย่างไม่อาจหยุดพักหรือทิ้งระยะให้ห่างได้ ความร่วมมือของบุคลากรอื่นขึ้นอยู่กับความเอาใจจริงเองจึงของผู้นำในการทำงาน ดังนั้นความทนทานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

2. ความสามารถในการตัดสินใจ (decisiveness) ผู้นำที่ดีต้อง

สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และเต็มใจเสมอที่จะตัดสินใจด้วยตนเองในเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น การรู้จักตัดสินใจเป็นลักษณะหนึ่งของความเชื่อมั่นในตนเอง ถ้าผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเองก็สามารถตัดสินใจได้ดี การตัดสินใจถูกต้องรวดเร็วทำให้การแก้ปัญหาต่าง ๆ กระทำได้ทันท่วงทีหรือล่าช้าไม่ว่าจะในเชิงตอบรับเห็นด้วยหรือการปฏิเสธไม่เห็นด้วย อาจทำให้เสียหายต่องาน หรืออาจทำให้ผู้ปฏิบัติและผู้ได้บังคับบัญชายุ่งยากใจ

3. ความฉลาดไหวพริบ (intellectual capacity) สมองเฉียบ

แหลม รอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับผู้บริหาร ไม่มีใครต้องการได้ผู้นำโง่ ไม่ทันคน ไม่มีใครอยากตามผู้นำที่เสียที่ผู้อื่นเสมอ ความฉลาดไหวพริบจำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกประเภท ความฉลาดและไหวพริบจะเกิดกับผู้บริหารที่มีความรู้ดี รู้งาน รู้นโยบายและวัตถุประสงค์ของงานอย่างแจ่มชัด รู้กระบวนการ วิธีการบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และที่สำคัญคือร่างกาย

จิตใจ อารมณ์ต้องสมบูรณ์ เพราะถ้าร่างกาย จิตใจอ่อนแอ อารมณ์ไม่มั่นคง ว่าจะมีระดับสมอง เขาวัดปัญญาสูงสักปานใดก็ตาม การใช้สมองปัญญาย่อมผิดพลาดได้เสมอ

4. ความสามารถในการจูงใจคน (persuasiveness) ถ้าหากผู้บริหารขาดความสามารถด้านนี้ แม้จะมีความสามารถด้านอื่นมากมายเพียงใด ก็ตามก็ยากที่จะนำมาใช้กับคนจำนวนมาก ๆ ได้ และยากที่จะทำงานได้สำเร็จ เพราะงานของหน่วยงานจะดำเนินการได้ก็โดยการได้รับความร่วมมือจากคนหมู่มาก ผู้บริหารที่สามารถชักจูงใจคน หมายถึง ความสามารถในการสนทนา ความเป็นนักพูด สามารถปรกฏาในที่สาธารณะ ความสามารถในการเขียนบทความและข้อเขียนอื่น ๆ การวางตัวให้ผู้อื่นเลื่อมใส ความสามารถในการจับจุดสนทนาของบุคคลอื่นได้ รู้จักเอาใจคนถูกจังหวะโดยไม่เสียนาน รู้จักขัดใจในสิ่งที่ควรขัด นอกจากนี้ยังเป็นคนที่สามารถใช้ภาษาได้ดี หึงเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา สุภาพเรียบร้อย และแสดงความสุจริตใจของตนเองออกมาให้ผู้อื่นเห็นได้ชัด

5. ความรับผิดชอบ (responsibility) หมายถึงสภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่มีความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจเมื่อมิได้กระทำสิ่งที่ตนกระทำ หรือไม่ได้ละเว้นในสิ่งที่ตนต้องละเว้น เป็นความรู้สึกด้วยตนเองว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดควรในเชิงศีลธรรมและคุณธรรมตามสภาพของสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ ผู้บริหารที่มีข้อมยินดีรับผิดชอบเมื่อผิดพลาดและเต็มใจรับตำหนิ ในขณะเดียวกันเมื่อรับหน้าที่มาแล้วจะบากบั่นทำหน้าที่อย่างดีที่สุดโดยไม่ทอดทิ้ง แม้จะมีอุปสรรคนานาประการมาเกี่ยวข้อง ความรับผิดชอบเป็นลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคน

ส่วนแนวความคิดของ ภิญโญ สาร (2526 : 265 - 266) ได้เสนอแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับนิสัยของผู้บริหารไว้ว่าเป็นผู้มีใจกว้างใจดี ไม่ตระหนี่ต่อการเลี้ยงดู และให้รางวัล มีพรหมวิหารสี่ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ในสถานที่สถานการณและเวลาอันเหมาะสม หนักแน่นไม่หวั่นไหวรับฟังจากทุกฝ่าย มีความยุติธรรมและให้ความเสมอภาคแก่ทุกคน มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา ขยันและอุทิศเวลาให้แก่งาน กล้ารับผิดชอบ มีความจริงใจในการพูด และการกระทำทุกชนิด อ่อนหวาน นอบน้อมและสุภาพ เอาใจใส่ ดูแลทุกข์สุขต่อผู้น้อยเสมอ รู้จักเลือกใช้คน อดทนด้วยความเยือกเย็นต่อคำพูดที่ขัดแย้ง หรือไม่เป็นมิตร ติดตามคำสั่งที่สั่งการไปแล้วอยู่เสมอ ฉลาดกระตุนเตือน เมื่อผู้น้อยผิดพลาดและล่าช้า

หมั่นอบรมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความสามารถ และรู้วิธีการในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ให้ผู้น้อยพบปะโดยง่าย อยู่ง่าย กินง่าย ไม่ถือตัว เข้าได้กับคนทุกชั้น ชมคนเป็น และขยันชม ไม่ดูต่ำหรือกล่าวพรูสวาทใด ๆ ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาต่อหน้าผู้อื่น ให้เกียรติเจ้าของความคิดหรือเจ้าของโครงการใหม่ ๆ เสมอ ไม่โลเลเปลี่ยนใจ ง่าย สั่งการเป็น ถูกจังหวะ เหมาะสมกับคนรับงานไปปฏิบัติ เป็นตัวอย่างที่ดีในทุกด้านแก่ผู้น้อย รักษาระเบียบ ปฏิบัติตามข้อบังคับ กฎหมายโดยเคร่งครัดและในทุกโอกาส ละเว้นการประพฤติดื้อซึ่งจะทำให้สังคมรังเกียจตามสภาพของวัฒนธรรมไทย มีความเด็ดขาด เด็ดเดี่ยว มั่นคงแน่นอน รู้จักถนอมน้ำใจ รู้จักสร้างและระวังรักษาบุคลิกลักษณะของตนอยู่เสมอ

สมพงศ์ เกษมสิน (2519 : 213 - 214) ให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของผู้บริหารไว้ การที่จะเป็นผู้บริหารที่ดีอาจจะสร้างคุณสมบัติขึ้นเองได้ และคุณสมบัติดังกล่าวคือ ต้องการทราบถึงนโยบาย อำนาจหน้าที่ และกิจการในหน่วยงานของตน มีแผนในการดำเนินงานและหมั่นเอาใจใส่ปรับปรุงอยู่เสมอ หมั่นศึกษาหาความรู้ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ จัดให้มีระบบการติดต่อกับผู้บังคับบัญชาให้มีประสิทธิภาพ รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีความซื่อสัตย์ ติดตามงานอยู่เสมอ หากพบข้อบกพร่องต้องรีบแก้ไข รู้จักพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญของงาน เป็นผู้มีพรหมวิหาร 4 มีความยุติธรรม เป็นคนตรงต่อเวลา หมั่นอบรมผู้น้อยให้มีความสามารถในการทำงาน เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม และสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความคิดริเริ่มด้วยเช่นกัน กระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นและหาแนวทางปรับปรุงงานในหน่วยงานของตนอยู่เสมอ .เป็นคนใจกว้างและมีใจหนักแน่นต่อสถานการณ์และคำพูดที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร อย่าเป็นคนหูเบา ต้องรับฟังความคิดเห็นทุกด้าน แล้วจึงสั่งการหรือปฏิบัติงาน แต่อย่าเฝ้าต่อข่าวลือ หรือคำบอกกล่าว ต้องเป็นผู้ที่กล้ายอมรับผิด ต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องขยันในงาน และอุทิศเวลาให้แก่หน้าที่ราชการ จงยกย่องและชมเชยผู้กระทำดี และควรทำต่อหน้าผู้อื่นเมื่อมีโอกาส จงดู หรือเล่นงานผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเงียบ ไม่มีใครเห็น จงแสดงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่า ความก้าวหน้าของเขาขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของเขามากกว่าสิ่งอื่นใด ต้องให้เกียรติผู้ที่เสนอความคิดเห็น หรือให้วิธีการ อย่าอ้างเอาความคิดหรือวิธีการของผู้อื่นเสนอว่าเป็นของตน อย่าเป็น

คนโลเลหรือเปลี่ยนใจบ่อย ๆ ต้องเป็นผู้สั่งและอำนวยการที่ดี จงเป็นผู้นำผู้ได้บังคับบัญชา ไม่ใช่ถือเช้อยู่เบื้องหลัง ต้องประหลาดตนให้เป็นตัวอย่างที่คนได้บังคับบัญชา

ลักษณะนิสัยของผู้บริหารตามที่กล่าวมาแล้ว เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นมาก ซึ่งถ้าหากประธานกลุ่มคนใดมีลักษณะเหล่านี้แล้ว มีความมั่นใจได้เลยว่าหน่วยงานนั้นน่าจะมีการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น โอกาสที่จะได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้นสูงมาก อย่างไรก็ตามคุณลักษณะที่กล่าวมาแล้ว เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากถ้าหากไม่จริงจึงสร้างให้เกิดกับตัวเองและ เป็นสิ่งที่ง่ายถ้าหากพยายามจะทำให้เกิด จะเห็นได้ว่าแนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านนี้มีผู้ให้แนวความคิดมากมายแตกต่างกันไป แต่ถ้าจะรวมเป็นหมวดหมู่เพื่อเป็นแนวทางที่ประธานกลุ่มจะนำไปปฏิบัติ ได้แก่ มีความซื่อสัตย์สุจริต ละเว้นจากการประหลาดชั่ว มีพรหมวิหารสี่ มีความยุติธรรม เป็นคนตรงต่อเวลา มีความขยันและอุทิศเวลาให้แก่งาน มีความอดทน หมั่นศึกษาหาความรู้ และปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความกระตือรือร้น และมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อนันต์ มาสวัลส์ (2516 : 45) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและครูใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก กรมสามัญศึกษาและเทศบาล ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของครูใหญ่ ได้แก่ ปกครองบังคับบัญชาโดยยึดหลักพรหมวิหารสี่ มีความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการของโรงเรียน มีความยุติธรรม

เฉลิม รัชชนะกุล (2524 : 120 - 121) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ ในเขตการศึกษา 11 พบว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 33 ข้อ และผู้บริหารให้ความสำคัญอยู่ใน 10 อันดับ คือ มีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับชุมชนได้ มีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีคุณธรรมประจำใจ เป็นผู้ตัดสินใจได้รวดเร็ว ถูกต้อง แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีไหวพริบ มีความรู้ดี มีความประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ และมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

2. อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 54 ข้อ และที่อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสำคัญไว้เป็น 10 อันดับแรก คือ มีความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีใจเป็นประชาธิปไตย ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีน้ำใจ มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความประพฤติดี วางตัวเหมาะสม ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ร่วมงานได้ มีความเข้าใจ เห็นใจ ห่วงใย ให้กำลังใจและให้ความอบอุ่นต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเงินของโรงเรียน มีความมั่นคงหนักแน่น มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะของความเป็นผู้นำ และมีความเข้มแข็ง เด็ดขาด กล้าตัดสินใจ

โยธิน จารุภูมิ (2526 : 113) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งลักษณะที่พึงประสงค์ออกเป็นสองด้าน คือ ด้านคุณสมบัติเบื้องต้น และคุณสมบัติด้านการปฏิบัติงาน ผลวิจัยพบว่าคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดจะขาดมิได้อยู่สี่ประการ คือ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผล มีความรับผิดชอบสูง

และคุณสมบัติด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดสี่ประการ คือ มีความคิดริเริ่ม และส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นและหาทางปรับปรุงงานของหน่วยงานของตนอยู่เสมอ รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน เป็นผู้สั่งและ เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ดี

วิชัย เวียงสงค์ (2527 : 126 - 134) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
ในทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ แตกต่างกัน โดยกลุ่มครูมี
ความต้องการอยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหาร ทั้งคุณลักษณะส่วนตัวและคุณลักษณะด้าน
วิชาชีพ

3. เมื่อจัดอันดับความต้องการของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูที่อยู่ในเกณฑ์
ต้องการมากที่สุด แต่ละด้าน 3 อันดับ เรียงตามอันดับความสำคัญ ดังนี้

คุณลักษณะด้านส่วนตัว ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต
เสียสละทำงานในหน้าที่และส่วนรวม มีมนุษยสัมพันธ์

คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมาย
ข้อบังคับที่เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติเป็นอย่างดี พยายามหาวิธีการแก้ไขและปรับปรุง
ให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน มีความรู้ด้านการบริหารเป็นอย่างดี

ทวีศักดิ์ จันทรสาร (2528 : 83 - 88) ได้ทำการศึกษาเรื่องความ
คิดเห็นของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และผู้บริหารการศึกษาที่
เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด โดยได้สุ่ม
ตัวอย่าง คือ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการการประ
ถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการ
การประถมศึกษาจังหวัด พอสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายและระบบการจัด
องค์การบริหารการประถมศึกษาเป็นอย่างดี มีความรู้และวุฒิต่างๆอยู่ในระดับ
ปริญญาโททางการศึกษา

1.2 ด้านทักษะ มีความสามารถที่จะวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหาร ได้อย่างถูกต้องมีหลักการและคุณภาพ

1.3 ด้านลักษณะนิสัย มีความยุติธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนเป็นผู้ตรงต่อเวลา มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความขยันและอุทิศเวลาให้แก่งาน

2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่มที่มีต่อกลุ่มลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้และด้านทักษะ ไม่แตกต่างกัน แต่ความคิดเห็นของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีต่อลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัยแตกต่างจากความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ไพบุลย์ ยอดยิ่ง (2530 : 99 - 104) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าสำนักงานอธิการและอาจารย์ต่อคุณลักษณะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัยครู กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าสำนักงานอธิการ และอาจารย์วิทยาลัยครู จากการศึกษาพบว่าบุคคลทั้งสามกลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณลักษณะที่จำเป็นของหัวหน้าสำนักงานอธิการแต่ละด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ มีความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ กฎและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีสติปัญญาและไหวพริบดี มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของวิทยาลัยครูของตน มีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และกรมการฝึกหัดครูอย่างชัดเจน และมีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ด้านเจตพิสัย ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริตและมีความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน มีความยุติธรรม มีความเพียรพยายามและกระตือรือร้นในการทำงาน พร้อมทั้งจะปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ยอมรับคำวิจารณ์และข้อคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานเพื่อปรับปรุงตัวเอง มีความสามารถในการประสานงานและประสานความเข้าใจอันดีระหว่างเพื่อนร่วมงานได้ และมอบหมายความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของเขา

บุคคลทั้งสามกลุ่ม คือ ผู้บริหาร หัวหน้าสำนักงานอธิการ และอาจารย์ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า คุณสมบัติที่จำเป็นของหัวหน้าสำนักงานอธิการ คือ มีบุคลิกภาพดี ได้แก่ กิริยาท่าทาง การแต่งกาย การวางตัว การพูดจา มีสุขภาพแข็งแรง มีประสบการณ์ด้านการสอนในวิทยาลัยครู และเคยดำรงตำแหน่งบริหาร ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าแผนก

ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าสำนักงานอธิการ และอาจารย์ที่มีต่อลักษณะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าสำนักงานอธิการ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกล่าวคือ ทั้งสามกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านพุทธิพิสัย อยู่ในระดับจำเป็นมาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านเจตพิสัย และทักษะพิสัยอยู่ในระดับจำเป็นอย่างยิ่ง ส่วนคุณสมบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับจำเป็นมาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

เอดมอนสัน และคนอื่น ๆ (Edmonson and others. 1963 : 79 - 81) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และได้สรุปว่า ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีลักษณะที่ดี ได้แก่ เป็นผู้มีความดีมีคุณธรรม เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและมองการณ์ไกล มีความสามารถในการบริหาร มีความสามารถในการกระตุ้นบุคคลอื่น มีความสนใจบุคคลอื่น ๆ มีความเป็นนักวิชาการ มีความรู้ในวิชาชีพ มีอุดมการณ์ในวิชาชีพและปฏิบัติงาน

แมกนุสัน (Magnuson. 1971 : 78 - 91) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ โดยจำแนกคุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ คุณลักษณะด้านอาชีพ และคุณลักษณะส่วนตัว ซึ่งพอจะสรุปคุณลักษณะทั้งสองด้านได้คือ

คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญได้แก่ มีความสามารถติดต่อและเข้ากับผู้อื่นได้ มีความรู้ในสาขาวิชาชีพเป็นอย่างดี รู้จักมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ และมีเวลาสำหรับผู้ร่วมงาน มีความสนใจกับบุคคลอื่น มีความสามารถในการวางแผน และการจัดระเบียบงาน รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น รู้จักใช้ช่องทางแห่งอำนาจหน้าที่

และคุณลักษณะส่วนตัว ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญได้แก่ วิจารณ์ญาณ และมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดี มีความรู้กว้างขวาง เป็นผู้มีสติไม่ใช้อารมณ์ มีความจริงใจ มีความเป็นมิตร มีอารมณ์ขัน มีใจกว้าง และเปิดเผย มีความเสมอต้นเสมอปลาย มีความเมตตาปราณี และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

สตอกคิล (Stogdill, 1971 : 62 - 63) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานไว้หลายฉบับ ซึ่งพอจะเสนอให้เป็นข้อปฏิบัติได้ คือ มีสติปัญญาดี มีความเป็นนักวิชาการ มีความผูกพันกับหน้าที่ความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมทางสังคม เป็นผู้มีความรู้ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมานะอดทนไม่ทอดทิ้ง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้วิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความตื่นตัว สายตายาว และรู้สถานการณ์ ให้ความร่วมมือ มีความเด่นดังเป็นที่นิยมชมชื่น มีความสามารถในการปรับปรุงตน มีความสามารถในการใช้ภาษาพูด

จากการที่ได้ศึกษา ทฤษฎี เอกสาร ผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับผู้นำหรือผู้บริหาร พอสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารนั้นต้องประกอบด้วยหลายองค์ประกอบย่อย ๆ ซึ่งเอกสาร และงานวิจัย จะกล่าวไว้เป็นแนวเดียวกัน จึงขอสรุปองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน และควรยึดถือเป็นแนวคิดไว้ 3 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะ
3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะนิสัย

บทวิพากษ์วิจารณ์

ประธานกรรมการกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้นำในการประสานทรัพยากรของกลุ่มโรงเรียน แต่มีฐานะเป็นสายประสานงาน ไม่อยู่ในสายบังคับบัญชา จำเป็นจะต้องอาศัยความสามารถหลายด้านมาช่วยในการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียน และ

ที่สำคัญมากก็คือ คุณลักษณะของประธานกลุ่มที่จะ เสริมการจูงใจให้ผู้ร่วมงานได้ ร่วมมือด้วยความเต็มใจและ เต็มกำลังให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

สูตรม อุพนันชัย (2528 : 17 - 20) ได้ให้ความเห็นว่า ปัญหาการ ดำเนินงานกลุ่มโรงเรียนที่สำคัญ ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านการประธานกลุ่ม โรงเรียน และด้านคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ตลอดจนผู้ร่วมงานในกลุ่ม โรงเรียนที่สำคัญยิ่งคือ ประธานกลุ่มโรงเรียนซึ่งเป็นตัวอักษรใหญ่ จะต้องสนใจ ในการทำงาน ต้องจูงใจบุคลากร ผู้ร่วมงานเพื่อพัฒนากลุ่มโรงเรียนให้ ก้าวหน้า

เสน่ห์ จุ้ยโต (2531 : 23 - 32) ได้เขียนบทความว่าการคัดเลือก บุคคลเข้าทำงานควรมีองค์ประกอบสำคัญสองประการได้แก่ ความรู้ความสามารถ เหมาะสมที่จะทำ และมีจิตสำนึกคุณธรรม จริยธรรมของความเป็นผู้นำ และควรมี ลักษณะดังนี้

1. ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถเพื่อให้งานก้าวหน้า และพัฒนาอยู่เสมอ ได้แก่ มีสามัญสำนึกที่ดี มีความคิดสมเหตุสมผล มีการตัดสินใจ ที่ดี มีการเล็งเห็นการณ์ไกล มีความแนบเนียนในเทคนิค
2. มีลักษณะร่างกายที่ดีพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้เสมอ ได้แก่ สุขภาพดี มีพลังงาน กำลังกายดี มีความอดทน มีบุคลิคน่านิยม
3. มีลักษณะทางอารมณ์ดี สอดคล้องกับความเป็นผู้นำ ได้แก่ การเล็ง ผลแง่ดี การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ความเยือกเย็น การบังคับตนเอง ความ กระตือรือร้น การวางตัวให้เหมาะสมในสังคม อารมณ์ขัน และความเข้าใจผู้อื่น
4. มีอุปนิสัยที่ดี ได้แก่ ความจริงใจ ความจงรักภักดี ความสำนึกใน หน้าที่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าหาญ ความเข้มแข็ง ความยุติธรรม ความไม่เห็นแก่ตัว ความสนใจผู้อื่น และความสนใจกว้างขวาง
5. มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ความเป็นผู้นำ ได้แก่ สติ สัมปชัญญะ หมายถึง ความระลึกได้และความรู้สึกรู้สีกตัว หิริโอตตปปะ หมายถึง ความละอายหรือเกลียดต่อการทำชั่ว ปราศจากอคติ (ความไม่ยุติธรรม) เกิด จากฉันทคติ คือ ลำเอียงเพราะรักใคร่ชอบพอ ภยาคติ คือ ลำเอียงเพราะกลัว กัฏ โหราคติ คือ ลำเอียงเพราะโกรธแค้น โมหาคติ คือ ลำเอียงเพราะ สำคัญผิด หลงผิด มีพรหมวิหารสี่ คือ เมตตา ต้องการให้เขามีสุข กรุณา คือ

ปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์ มหิตา คือ ยินดีที่เขามีความสุข ประสบความสำเร็จ อุเบกขา คือ วางเฉย เมื่อไม่สามารถช่วยให้เขาพ้นทุกข์ได้ มีสังฆวัตถุสึ ซึ่งประกอบด้วย ทาน คือ ปันสิ่งของตามควร ปิยวาจา คือ เจรจาไพเราะ อตถจริยา คือ ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ สมานัตตา คือ วางตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีฆราวาสธรรมสี่ ได้แก่ สังขะ ความจริงใจ ทมะ ความอดกลั้น ขันติ ความอดทนต่อความยากลำบาก จาคะ การเสียสละเมื่อถึงคราวเสียสละ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เห็นแก่ตัว มีความสำนึกในความยุติธรรม มีความคิดริเริ่มกล้าที่จะตัดสินใจ

ศิริวรรณ ศิริอารยา (2530 : 73 - 76) สรุปว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่เลือกใช้พฤติกรรมหรือวิธีดำเนินการที่เหมาะสมกับตนเอง ผู้ได้บังคับบัญชาและสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน นอกจากนี้ผู้นำยังจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม รู้ลึกเปลี่ยนแปลง และพัฒนาวิธีการทำงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพ ก้าวหน้าและสนองรับกับความเปลี่ยนแปลงภายนอกได้

ไพบูลย์ จันทยศ (2531 : 50 - 51) แสดงความคิดเห็นไว้ว่า การตั้งกลุ่มโรงเรียนขึ้นมาก็เพื่อให้กลุ่มโรงเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันทั้งด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และการเกี่ยวเนื่องด้านวิชาการ ประธานกรรมการกลุ่มโรงเรียนจะต้องจัดการเพื่อสนองจุดหมายของหลักสูตร

สุทิน เนียมพลัด (2531 : 8 - 11) ได้กล่าวถึงคำบรรยายของ นายบรรจง ชูสกุลชาติ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องยุทธศาสตร์การบริหารครบวงจรไว้ว่า

ประการแรก ผู้บริหารจะต้องเริ่มต้นด้วยความคิดในสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการเหมาะสม โดยการสร้างอารมณ์ให้แจ่มใส ไม่คิดอาฆาต เกลียดชังหรือเคียดแค้นลูกน้อง

ประการที่สอง ผู้บริหารจะต้องกระทำหรือปฏิบัติในแนวทางที่ดีและถูกต้อง ประสบผลสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหารไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม ผู้บริหารจะต้องพูดดี มีมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องไม่ลืมว่าตนเอง กำลังปฏิบัติงานกับคนมิใช่กับเครื่องจักรกลวัสดุอุปกรณ์ คนหรือมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีจิตใจ

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

บทนี้ได้กล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในปีการศึกษา 2537 จำนวน 487 โรงเรียน จำนวน 487 คน
2. ครูอาจารย์ คือ ข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในปีการศึกษา 2536 จำนวน 487 โรงเรียน จำนวน 487 คน

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาครั้งนี้ จัดทำดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน กำหนดจำนวนตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 215 คน แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)
2. ครูอาจารย์ สุ่มจากครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่สุ่มผู้บริหารโรงเรียนมาแล้ว แล้วกำหนดสัดส่วนตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 362 คน แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยจับฉลาก

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 577 คน ดังแสดง
ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็นรายอำเภอ

อำเภอหรือกิ่งอำเภอ	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง				รวม กลุ่ม ตัวอย่าง
	ครูอาจารย์ในโรงเรียน		ผู้บริหารโรงเรียน		
	ทั้งหมด	ตัวอย่าง	ทั้งหมด	ตัวอย่าง	
เมือง	458	26	20	9	35
หาดใหญ่	780	44	52	23	67
ระโนด	567	32	46	21	53
สทิงพระ	408	23	29	13	36
รัตภูมิ	474	27	35	15	42
เทพา	488	27	47	21	48
จะนะ	650	37	53	24	61
นาทวี	377	21	33	15	36
สะบ้าย้อย	397	22	32	14	36
สะเดา	424	24	35	15	39
กระแสสินธุ์	139	8	10	4	12
นาหม่อม	121	7	10	4	11
ควนเนียง	267	15	23	10	25
บางกล่ำ	182	10	15	7	17
สิงหนคร	557	31	35	15	46
คลองหอยโข่ง	135	8	12	5	13
รวม	6424	362	487	215	577

(สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. 2537 : 12)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเป็นแนวทางในการสร้างแบบเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check-list) เพื่อทราบตัวแปรของ วิทยุชุมชน และประสบการณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ (1) ด้านความรู้ (2) ด้านทักษะ (3) ด้านลักษณะนิสัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert) จำนวน 71 ข้อ แต่ละข้อมี 5 ระดับ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา ได้ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขออนุญาตแนะนำตัวจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ
3. นำหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ไปถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามในระยะเวลาที่กำหนด
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบเพื่อคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปรแล้วหาค่าร้อยละ

2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 เป็นรายข้อ และรายขั้นตอนและคำนวณค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด

3. เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ โดยคิดเป็นร้อยละ เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามตอนที่ 2 ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ซึ่งแสดงความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 เรียงระดับความต้องการจากน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มากและมากที่สุดตามลำดับ

4. การประเมินความคิดเห็น (opinionnaire) ที่ได้จากคะแนนระดับความต้องการใช้เกณฑ์การประเมินของเบสต์ (Best, 1977 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.0000 - 2.3333	หมายถึง	ความต้องการอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.3334 - 3.6667	หมายถึง	ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.6668 - 5.0000	หมายถึง	ความต้องการอยู่ในระดับมาก

5. คำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อดูความกระจายของข้อมูลเป็นรายข้อเป็นรายด้าน

6. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน และ

ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดเนื้อหาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้องค์ประกอบสามองค์ประกอบคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านลักษณะนิสัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และศึกษารูปแบบ แบบสอบถามจากผลงานวิจัยของ ประพัฒน์ สุภาสอน (2533 : 122 - 129)
2. กำหนดขอบเขตของข้อความถามจากตัวแปรที่จะศึกษาภายใต้องค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา 3 องค์ประกอบ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วทั้งฉบับเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและ เสนอแนะปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 40 คน ในจังหวัดปัตตานี
6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนและหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย

8. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (percentage) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของจำนวนรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

(นิภา ศรีไพโรจน์. 2531 : 140)

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{N(\sum X^2) - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X^2	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
		(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบตัวแปร ด้านการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่มด้วย t-test ตามสูตร

$$t' = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t distribution
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 ตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามใน
 กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 86)

3. การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ใช้สูตร

$$\mathcal{L} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ $\mathcal{L}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวน เป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถาม
 ทั้งฉบับ

(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 171)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลาประกอบด้วยสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ในด้านความรู้ ทักษะ และลักษณะนิสัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 ที่มาของแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	215	198	92	198	100
ครูอาจารย์	362	349	96	349	100
รวม	577	547	94	547	100

ตาราง 1 แสดงว่า

1. แบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้บริหารโรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 215 ชุด ได้รับคืน 198 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 198 ชุด (ร้อยละ 100)
2. แบบสอบถามที่ส่งไปให้ครูอาจารย์ จำนวนทั้งสิ้น 362 ชุด ได้รับคืน 349 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 349 ชุด (ร้อยละ 100)

ตาราง 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหาร แยกตามลักษณะของตัวแปร

ที่	ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหารโรงเรียน	ร้อยละ
1.	คุณวุฒิทางการศึกษา		
1.1	วิชาเอกการบริหารการศึกษา	75	37.9
1.2	วิชาเอกอื่น	123	62.1
	รวม	198	100.0
2.	วัยวุฒิ		
2.1	35 ปี	72	36.4
2.2	ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	126	63.6
	รวม	198	100.0
3.	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
2.1	ต่ำกว่า 10 ปี	75	37.9
2.2	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	123	62.1
	รวม	198	100.0

ตาราง 2 แสดงว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ตอบแบบสอบถาม มีคุณวุฒิวิชาเอกอื่นมากกว่ามีคุณวุฒิวิชาเอกบริหารการศึกษา (ร้อยละ 62.1:37.9)

2. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ตอบแบบสอบถาม มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปมากกว่าอายุต่ำกว่า 35 ปี (ร้อยละ 63.6:36.4)
3. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมากกว่ามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี (ร้อยละ 62.1:37.9)

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของครูอาจารย์แยกตามลักษณะของตัวแปร

ที่	ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		ครูอาจารย์	ร้อยละ
1.	คุณวุฒิทางการศึกษา		
1.1	ต่ำกว่าปริญญาตรี	135	38.7
1.2	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	214	61.3
	รวม	349	100.0
2.	วัยวุฒิ		
2.1	ต่ำกว่า 35 ปี	158	45.3
2.2	ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	191	54.7
	รวม	349	100.0
3.	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
2.1	ต่ำกว่า 10 ปี	140	40.1
2.2	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	209	59.9
	รวม	349	100.0

ตาราง 3 แสดงว่า

1. ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ตอบแบบสอบถาม มีคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมากกว่ามีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 61.3:38.7)

2. ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ตอบแบบสอบถาม มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปมากกว่ามีอายุต่ำกว่า 35 ปี (ร้อยละ 54.7:45.3)

3. ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมากกว่ามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี (ร้อยละ 59.9:40.1)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยจำแนกเป็นรายด้านดังนี้

ตาราง 4 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้าน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
1.	ด้านความรู้	4.1011	0.6022	มาก
2.	ด้านทักษะ	4.1431	0.6431	มาก
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.2921	0.5403	มาก
	รวม	4.1784	0.5952	มาก

ตาราง 4 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและรายด้านทั้งสามด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และ
ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านความรู้เป็นรายข้อ

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านความรู้</u>				
1.	มีความรู้ระเบียบคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534	4.3432	0.7704	มาก
2.	มีความรู้ในหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน	4.3821	0.7412	มาก
3.	มีความรู้ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน	4.3506	0.7803	มาก
4.	มีความรู้ในงานธุรการของศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียน	4.1040	0.8030	มาก
5.	มีความรู้ในงานวิชาการของ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	4.1711	0.7941	มาก
6.	มีความรู้ในทฤษฎีและหลักการทาง การบริหารการศึกษา	4.1613	0.8111	มาก
7.	มีความรู้ในการสื่อสาร	3.9224	0.8334	มาก
8.	มีความรู้ในการบริหารงานบุคคล	4.2223	0.7521	มาก
9.	มีความรู้ในการบริหารงบประมาณ	3.8921	0.8214	มาก
10.	มีความรู้ในการทำแผนงานและ โครงการ	4.0504	0.8031	มาก
11.	มีความรู้ในนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	3.9303	0.8133	มาก
12.	มีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร	4.0532	0.8041	มาก
13.	มีความรู้ในการแนะแนวการศึกษา	3.9322	0.8123	มาก
14.	มีความรู้ในการนิเทศการศึกษา	4.0324	0.8024	มาก
15.	มีความรู้ในจิตวิทยาการศึกษา	4.0331	0.7912	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
16.	มีความรู้การวัดผลและประเมินผล การศึกษา	4.1131	0.7817	มาก
17.	มีความรู้ในปรัชญาการศึกษา	3.7923	0.8036	มาก
18.	มีความรู้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	3.9414	0.8424	มาก
19.	มีความรู้ในระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.1940	0.8103	มาก

ตาราง 5 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 6 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน
ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านทักษะ เป็นรายชื่อ

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านทักษะ</u>				
20.	มีความสามารถในการมองภาพรวมของ การบริหารงานกลุ่มโรงเรียน	4.2201	0.7304	มาก
21.	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะ หน้า	4.2423	0.7721	มาก
22.	มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน ในกลุ่มโรงเรียนให้ร่วมมือ	4.2741	0.8343	มาก
23.	มีความสามารถในการมอบหมายงาน	4.1934	0.7536	มาก
24.	มีความสามารถในการกระจายงานให้ทั่วถึง	4.1836	0.7714	มาก
25.	มีความสามารถในการแก้ความขัดแย้ง ในกลุ่มโรงเรียน	4.2041	0.8923	มาก
26.	มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศ ในการทำงาน	4.1432	0.7731	มาก
27.	มีความสามารถในการประสานงาน	4.2621	0.7940	มาก
28.	มีความสามารถในการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจของผู้ร่วมงาน	4.2033	0.8221	มาก
29.	มีความสามารถในการบริหารงานใน รูปแบบองค์คณะบุคคล	4.0402	0.8033	มาก
30.	มีความสามารถในการสร้างทีมงาน	4.1514	0.8540	มาก
31.	มีความสามารถในการพัฒนาทีมงาน	4.1441	0.8232	มาก
32.	มีความสามารถในการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ในกลุ่มโรงเรียน	4.2930	0.8514	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
33.	มีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการ	4.0502	0.8223	มาก
34.	มีความสามารถในการเป็นผู้นำในการ เปลี่ยนแปลง	4.0143	0.8313	มาก
35.	มีความสามารถในการจัดหาเครื่อง อำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียน	3.9531	0.8540	มาก
36.	มีความสามารถในการควบคุม กำกับ ติดตามงานในกลุ่มโรงเรียน	4.0822	0.8223	มาก
37.	มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์	4.0241	0.8234	มาก
38.	มีความสามารถในการแสดงตัวได้เหมาะสม	4.0524	0.7524	มาก
39.	มีความสามารถในการพูด	4.0930	0.7831	มาก

ตาราง 6 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านทักษะ
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 7 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัย เป็นรายชื่อ

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านลักษณะนิสัย</u>				
40.	มีอารมณ์ขัน และมองโลกในแง่ดี	4.1042	0.7411	มาก
41.	มีความสุภาพเรียบร้อย	4.1731	0.6934	มาก
42.	มีอัธยาศัยไมตรี	4.2642	0.7022	มาก
43.	มีความสามารถในการเสริมสร้างบุคลิกลักษณะของตนให้ดีขึ้น	4.1714	0.7031	มาก
44.	ให้เกียรติและเคารพในความสามารถของผู้ร่วมงาน	4.3523	0.7443	มาก
45.	มีความยุติธรรมและวางตัวเป็นกลาง	4.4313	0.7612	มาก
46.	มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.5233	0.6944	มาก
47.	มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	4.4940	0.7130	มาก
48.	เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	4.4232	0.7221	มาก
49.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.1924	0.7613	มาก
50.	มีความอดทน อดกลั้น และจิตใจหนักแน่น	4.3202	0.7642	มาก
51.	มีความรับผิดชอบเมื่อมีความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน	4.3813	0.7304	มาก
52.	เป็นคนตรงต่อเวลา	4.3930	0.7532	มาก
53.	เอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานทั้งด้านส่วนตัวและหน้าที่การงาน	4.1831	0.7421	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
54.	ให้ความร่วมมือระหว่างกลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานอื่น	4.1740	0.7043	มาก
55.	มีวุฒิภาวะสูงและความรับผิดชอบสูง	4.3223	0.7032	มาก
56.	มีความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.0434	0.7214	มาก
57.	มีความเฉลียวฉลาด ไหวพริบดี รู้เท่าทันเหตุการณ์	4.2803	0.7434	มาก
58.	ยึดถือระบบคุณธรรมในการปฏิบัติงาน	4.4032	0.6822	มาก
59.	มีความกระตือรือร้นใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ	4.2713	0.7243	มาก

ตาราง 7 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัย
เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 8 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้าน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
1.	ด้านความรู้	4.0510	0.5630	มาก
2.	ด้านทักษะ	4.0723	0.6623	มาก
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.2441	0.5811	มาก
	รวม	4.1221	0.5622	มาก

ตาราง 8 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและรายด้าน ทั้งสามด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านความรู้

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านความรู้</u>				
1.	มีความรู้ระเบียบคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534	4.3702	0.7113	มาก
2.	มีความรู้ในหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน	4.4223	0.6834	มาก
3.	มีความรู้ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน	4.4340	0.6840	มาก
4.	มีความรู้ในงานธุรการของศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียน	4.0713	0.7602	มาก
5.	มีความรู้ในงานวิชาการของ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	4.1334	0.7721	มาก
6.	มีความรู้ในทฤษฎีและหลักการทาง การบริหารการศึกษา	4.1042	0.7332	มาก
7.	มีความรู้ในการสื่อสาร	3.8621	0.7524	มาก
8.	มีความรู้ในการบริหารงานบุคคล	4.1543	0.7411	มาก
9.	มีความรู้ในการบริหารงบประมาณ	4.1322	0.7902	มาก
10.	มีความรู้ในการทำแผนงานและ โครงการ	4.1504	0.7223	มาก
11.	มีความรู้ในนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	3.8131	0.7914	มาก
12.	มีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร	4.0041	0.7822	มาก
13.	มีความรู้ในการแนะแนวการศึกษา	3.8023	0.7913	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
14.	มีความรู้ในการนิเทศการศึกษา	3.9733	0.7934	มาก
15.	มีความรู้ในจิตวิทยาการศึกษา	3.9414	0.7842	มาก
16.	มีความรู้การวัดผลและประเมินผลการศึกษา	3.9903	0.7601	มาก
17.	มีความรู้ในปรัชญาการศึกษา	3.6932	0.7834	มาก
18.	มีความรู้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	3.8431	0.8242	มาก
19.	มีความรู้ในระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.1523	0.8021	มาก

ตาราง 9 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านความรู้ เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 10 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านทักษะ เป็นรายชื่อ

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านทักษะ</u>				
20.	มีความสามารถในการมองภาพรวมของ การบริหารงานกลุ่มโรงเรียน	4.1434	0.7013	มาก
21.	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.1722	0.7732	มาก
22.	มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน ในกลุ่มโรงเรียนให้ร่วมมือ	4.1713	0.8740	มาก
23.	มีความสามารถในการมอบหมายงาน	4.0732	0.7511	มาก
24.	มีความสามารถในการกระจายงานให้ทั่วถึง	4.1140	0.7704	มาก
25.	มีความสามารถในการแก้ความขัดแย้ง ในกลุ่มโรงเรียน	4.1623	0.8132	มาก
26.	มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศ ในการทำงาน	4.1042	0.7713	มาก
27.	มีความสามารถในการประสานงาน	4.1913	0.8234	มาก
28.	มีความสามารถในการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจของผู้ร่วมงาน	4.0824	0.8040	มาก
29.	มีความสามารถในการบริหารงานใน รูปแบบองค์คณะบุคคล	4.0131	0.8432	มาก
30.	มีความสามารถในการสร้างทีมงาน	4.1140	0.8731	มาก
31.	มีความสามารถในการพัฒนาทีมงาน	4.0723	0.8343	มาก
32.	มีความสามารถในการเสริมสร้าง ความสามัคคีในกลุ่มโรงเรียน	4.2242	0.8622	มาก
33.	มีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการ	3.9642	0.8134	มาก
34.	มีความสามารถในการเป็นผู้นำในการ เปลี่ยนแปลง	3.9804	0.8323	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
35.	มีความสามารถในการจัดหาเครื่อง อำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียน	3.8123	0.8543	มาก
36.	มีความสามารถในการควบคุม กำกับ ติดตามงานในกลุ่มโรงเรียน	4.0232	0.8321	มาก
37.	มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์	3.9323	0.8413	มาก
38.	มีความสามารถในการแสดงตัวได้เหมาะสม	3.9914	0.7724	มาก
39.	มีความสามารถในการพูด	4.0540	0.8033	มาก

ตาราง 10 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านทักษะ เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 11 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัย เป็นรายชื่อ

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านลักษณะนิสัย</u>				
40.	มีอารมณ์ขัน และมองโลกในแง่ดี	4.0821	0.7521	มาก
41.	มีความสุภาพเรียบร้อย	4.1430	0.7132	มาก
42.	มีอัธยาศัยไมตรี	4.2214	0.7040	มาก
43.	มีความสามารถในการเสริมสร้าง บุคลิกลักษณะของตนให้ดี	4.1421	0.7213	มาก
44.	ให้เกียรติและเคารพในความ สามารถของผู้ร่วมงาน	4.3142	0.7202	มาก
45.	มีความยุติธรรมและวางตัวเป็นกลาง	4.3413	0.7831	มาก
46.	มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.4612	0.7022	มาก
47.	มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	4.4624	0.7311	มาก
48.	เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว	4.3741	0.7424	มาก
49.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.1430	0.8043	มาก
50.	มีความอดทน อดกลั้น และจิตใจหนักแน่น	4.2714	0.8230	มาก
51.	มีความรับผิดชอบเมื่อมีความผิดพลาด ในการปฏิบัติงาน	4.3122	0.7823	มาก
52.	เป็นคนตรงต่อเวลา	4.3631	0.7812	มาก
53.	เอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานทั้งด้านส่วนตัว และหน้าที่การงาน	4.1634	0.7801	มาก
54.	ให้ความร่วมมือระหว่างกลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานอื่น	4.1041	0.7103	มาก
55.	มีวุฒิภาวะสูงและความรับผิดชอบสูง	4.2433	0.7234	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
56.	มีความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.0124	0.7421	มาก
57.	มีความเฉลียวฉลาด ไหวพริบดี รู้เท่าทันเหตุการณ์	4.1613	0.7612	มาก
58.	ยึดถือระบบคุณธรรมในการปฏิบัติงาน	4.3401	0.7322	มาก
59.	มีความกระตือรือร้นใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ	4.2232	0.7413	มาก

ตาราง 11 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัย เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 12 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้าน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
1.	ด้านความรู้	4.0540	0.5603	มาก
2.	ด้านทักษะ	4.0741	0.6634	มาก
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.2432	0.5622	มาก
รวม		4.1237	0.5642	มาก

ตาราง 12 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและ
รายด้าน ทั้งสามด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

ตาราง 13 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านความรู้ เป็นรายชื่อ

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านความรู้</u>				
1.	มีความรู้ระเบียบคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534	4.3213	0.811	มาก
2.	มีความรู้ในหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน	4.3532	0.773	มาก
3.	มีความรู้ในอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน	4.3121	0.8334	มาก
4.	มีความรู้ในงานธุรการของศูนย์ วิชาการกลุ่มโรงเรียน	4.1240	0.8224	มาก
5.	มีความรู้ในงานวิชาการของ ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	4.1902	0.8121	มาก
6.	มีความรู้ในทฤษฎีและหลักการทาง การบริหารการศึกษา	4.1921	0.8643	มาก
7.	มีความรู้ในการสื่อสาร	3.9533	0.8132	มาก
8.	มีความรู้ในการบริหารงานบุคคล	4.2641	0.8421	มาก
9.	มีความรู้ในการบริหารงบประมาณ	4.1713	0.8602	มาก
10.	มีความรู้ในการทำแผนงานและ โครงการ	4.2622	0.7724	มาก
11.	มีความรู้ในนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	3.9322	0.8311	มาก
12.	มีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร	4.0813	0.8121	มาก
13.	มีความรู้ในการแนะแนวการศึกษา	4.0032	0.8132	มาก
14.	มีความรู้ในการนิเทศการศึกษา	4.0624	0.8140	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
15.	มีความรู้ในจิตวิทยาการศึกษา	4.0803	0.7934	มาก
16.	มีความรู้การวัดผลและประเมินผลการศึกษา	4.1821	0.7903	มาก
17.	มีความรู้ในปรัชญาการศึกษา	3.8542	0.8012	มาก
18.	มีความรู้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	4.0033	0.8421	มาก
19.	มีความรู้ในระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.2121	0.8132	มาก

ตาราง 13 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านความรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 14 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านทักษะ เป็นรายชื่อ

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านทักษะ</u>				
20.	มีความสามารถในการมองภาพรวมของ การบริหารงานกลุ่มโรงเรียน	4.2612	0.7440	มาก
21.	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.2831	0.7632	มาก
22.	มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน ในกลุ่มโรงเรียนให้ร่วมมือ	4.3340	0.8121	มาก
23.	มีความสามารถในการมอบหมายงาน	4.2623	0.7440	มาก
24.	มีความสามารถในการกระจายงานให้ทั่วถึง	4.2231	0.7632	มาก
25.	มีความสามารถในการแก้ความขัดแย้ง ในกลุ่มโรงเรียน	4.2322	0.9324	มาก
26.	มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศ ในการทำงาน	4.1612	0.7741	มาก
27.	มีความสามารถในการประสานงาน	4.3023	0.7703	มาก
28.	มีความสามารถในการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจของผู้ร่วมงาน	4.2803	0.8232	มาก
29.	มีความสามารถในการบริหารงานใน รูปแบบองค์คณะบุคคล	4.0641	0.7821	มาก
30.	มีความสามารถในการสร้างทีมงาน	4.1730	0.8414	มาก
31.	มีความสามารถในการพัฒนาทีมงาน	4.1910	0.8132	มาก
32.	มีความสามารถในการเสริมสร้าง ความสามัคคีในกลุ่มโรงเรียน	4.3324	0.8424	มาก
33.	มีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการ	4.1132	0.8231	มาก
34.	มีความสามารถในการเป็นผู้นำในการ เปลี่ยนแปลง	4.0241	0.8313	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
35.	มีความสามารถในการจัดหาเครื่อง อำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียน	4.0234	0.8512	มาก
36.	มีความสามารถในการควบคุม กำกับ ติดตามงานในกลุ่มโรงเรียน	4.1240	0.8233	มาก
37.	มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์	4.0723	0.8044	มาก
38.	มีความสามารถในการแสดงตัวได้เหมาะสม	4.0912	0.7403	มาก
39.	มีความสามารถในการพูด	4.1130	0.7712	มาก

ตาราง 14 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของ
ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านทักษะ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 15 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัย เป็นรายชื่อ

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
<u>ด้านลักษณะนิสัย</u>				
40.	มีอารมณ์ขัน และมองโลกในแง่ดี	4.1141	0.7431	มาก
41.	มีความสุภาพเรียบร้อย	4.1813	0.6834	มาก
42.	มีอัธยาศัยไมตรี	4.2834	0.7023	มาก
43.	มีความสามารถในการเสริมสร้าง บุคลิกลักษณะของตนให้ดี	4.1902	0.7042	มาก
44.	ให้เกียรติและเคารพในความ สามารถของผู้ร่วมงาน	4.3723	0.7513	มาก
45.	มีความยุติธรรมและวางตัวเป็นกลาง	4.4830	0.752	มาก
46.	มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.5621	0.680	มาก
47.	มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	4.5143	0.713	มาก
48.	เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตน	4.4504	0.714	มาก
49.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.2113	0.7314	มาก
50.	มีความอดทน อดกลั้น และจิตใจ หนักแน่น	4.3531	0.7323	มาก
51.	มีความรับผิดชอบเมื่อมีความผิดพลาด ในการปฏิบัติงาน	4.4242	0.7040	มาก
52.	เป็นคนตรงต่อเวลา	4.4022	0.7321	มาก
53.	เอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานทั้งด้านส่วนตัว และหน้าที่การงาน	4.1931	0.7130	มาก
54.	ให้ความร่วมมือระหว่างกลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานอื่น	4.2134	0.7032	มาก

ที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
55.	มีวุฒิภาวะสูงและความรับผิดชอบสูง	4.3713	0.6920	มาก
56.	มีความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.0602	0.7034	มาก
57.	มีความเฉลียวฉลาด ไหวพริบดี รู้เท่าทันเหตุการณ์	4.3541	0.7203	มาก
58.	ยึดถือระบบคุณธรรมในการปฏิบัติงาน	4.4320	0.6412	มาก
59.	มีความกระตือรือร้นใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ	4.2910	0.7141	มาก

ตาราง 15 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของครู
อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ด้านลักษณะนิสัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 16 คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้าน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับความต้องการ
1.	ด้านความรู้	4.1313	0.6201	มาก
2.	ด้านทักษะ	4.1832	0.6333	มาก
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.3240	0.5224	มาก
	รวม	4.2128	0.5512	มาก

ตาราง 16 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและ
รายด้าน ทั้งสามด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ตาราง 17 เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารกับครูและอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูอาจารย์		t
		N = 198		N = 349		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1.	ด้านความรู้	4.1163	.581	4.0974	.618	.689
2.	ด้านทักษะ	4.1721	.627	4.1179	.653	.332
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.3165	.541	4.2770	.542	.405
	เฉลี่ย	4.2031	.534	4.1646	.565	.422

ตาราง 17 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนกับครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกัน

และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งสามด้าน ไม่แตกต่างกันเช่นกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีคุณวุฒิวิชาเอกทาง
การบริหารการศึกษา กับวิชาเอกอื่นต่างกัน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	วิชาเอกทางการ บริหารการศึกษา		วิชา เอกอื่น		t
		N = 75		N = 123		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1.	ด้านความรู้	4.1677	.5082	3.9820	.5873	.0201*
2.	ด้านทักษะ	4.1867	.5573	3.9947	.7012	.0352*
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.3220	.5230	4.1935	.6051	.1163
	เฉลี่ย	4.2264	.4773	4.0580	.5932	.0304

* มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีวิชาเอกบริหารการศึกษา กับ
วิชาเอกอื่นขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านความรู้และด้าน
ทักษะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิชาเอก
บริหารการศึกษาต้องการคุณลักษณะด้านความรู้และด้านทักษะมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนวิชาเอกอื่น
ส่วนด้านลักษณะนิสัย ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่างกัน

		ต่ำกว่า 35 ปี		ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป		
ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	N = 75		N = 123		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	t
1.	ด้านความรู้	4.0519	0.6131	4.0526	.5372	.9933
2.	ด้านทักษะ	4.0715	0.7382	4.0651	.6070	.9502
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.2736	0.6281	4.2242	.5491	.5791
	เฉลี่ย	4.1337	0.6201	4.1150	.5193	.8292

ตาราง 19 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี ตั้งแต่
35 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน
เช่นกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการ
ปฏิบัติงานของผู้บริหารต่างกัน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
		N = 75		N = 123		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1.	ด้านความรู้	4.0484	0.6343	4.0548	0.5214	0.9422
2.	ด้านทักษะ	4.0993	0.7442	4.0480	0.5982	0.6131
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.2880	0.6451	4.2420	0.5330	0.4073
	เฉลี่ย	4.1459	0.6242	4.1065	0.5142	0.6381

ตาราง 20 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติ
งานของผู้บริหาร ต่ำกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และ เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านทั้งสามด้าน ไม่แตกต่างกันเช่นกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของครูอาจารย์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป		t
		N = 135		N = 214		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1.	ด้านความรู้	4.1123	0.6031	4.1456	0.6364	0.6231
2.	ด้านทักษะ	4.1467	0.5983	4.2009	0.6541	0.4273
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.2800	0.5142	4.3470	0.5210	0.2393
	เฉลี่ย	4.1808	0.5303	4.2326	0.5613	0.3852

ตาราง 21 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีวุฒิทางการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรี
กับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งสามด้านไม่
แตกต่างกันเช่นกัน

ตาราง 22 เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของครูอาจารย์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีวัยวุฒิต่างกัน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ต่ำกว่า 35 ปี		ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป		t
		N = 75		N = 123		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1.	ด้านความรู้	4.1266	0.5913	4.1378	0.6492	.8663
2.	ด้านทักษะ	4.1794	0.6042	4.1804	0.6570	.9891
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.2997	0.5112	4.3387	0.5262	.4842
	เฉลี่ย	4.2032	0.5281	4.2203	0.5672	.7704

ตาราง 22 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี ตั้งแต่ 35 ปี
ขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งสามด้าน ไม่แตกต่างกันเช่นกัน

ตาราง 23 เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของครูอาจารย์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ต่างกัน

ด้านที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
		N = 140		N = 209		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1.	ด้านความรู้	4.1526	0.5492	4.1194	0.6683	.6120
2.	ด้านทักษะ	4.2113	0.5541	4.1591	0.6812	.4343
3.	ด้านลักษณะนิสัย	4.3318	0.4780	4.3139	0.5462	.7462
	เฉลี่ย	4.2332	0.4791	4.1988	0.5923	.7550

ตาราง 23 แสดงว่า คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ต่ำกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง
สามด้านไม่แตกต่างกันเช่นกัน

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ เพื่อทราบและ เปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่แตกต่างกันด้าน วิทยุณี คุณวุฒิ และประสบการณ์

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 198 คน และครูอาจารย์ จำนวน 349 คน ซึ่งปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2537

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภายใต้องค์ประกอบสามด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อทราบคุณวุฒิ วิทยุณี และประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 59 ข้อ เพื่อทราบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในองค์ประกอบสามด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย

เครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้ว ได้เสนอให้คณะกรรมการควบคุมปรินญา นินห์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเพื่อหาความเที่ยงตรง แล้วนำไป ทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี จำนวน 40 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำและขอความร่วมมือ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ ถึงผู้อำนวยการ ประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เมื่อรับทราบแล้วได้ขอหนังสือแนะนำและขอความ ร่วมมือ จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ถึงหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอกิ่งอำเภอกิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือและส่งแบบสอบถามไปให้ผู้บริหาร โรงเรียน และครูอาจารย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและขอรับแบบสอบถามคืน โดยให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดำเนินการให้ จำนวน 577 ชุด ได้รับ คืน 547 ชุด มีความสมบูรณ์ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ตอนที่ 1 หาค่าร้อยละ เพื่อทราบอัตราส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามตามลักษณะของตัวแปรอิสระ ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน และทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่า t-test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาจังหวัด สงขลา ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงาน

การประณศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีคุณวุฒิวิชาเอกทางการบริหารการศึกษากับวิชาเอกอื่น โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความรู้และด้านทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิชาเอกทางการบริหารการศึกษาด้านคุณลักษณะด้านความรู้และด้านทักษะอยู่ในระดับสูง

4. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

5. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 10 ปี กับตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

6. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

7. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีวัยวุฒิ ต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

8. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี กับตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยนี้ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

จากการผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชวน ล้นซ้าย (2531 : 103) ที่ศึกษาพบว่าคุณลักษณะของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหกด้าน ได้แก่ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับ ลีลา สุวรรณมิตร (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่าครูผู้สอนมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ สนิท เสวตวงศ์สกุล (2532 : 24) พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่ส่งผลต่อการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ลัทธิ ยศปัญญา (2533 : 80) ที่ศึกษาพบว่า ครูและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง โดยการเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของผู้นำและมีความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน (กิติ ตัญญานนท์, 2534 : 21) จึงก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 1 - 11) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถที่จะให้เหตุผล กล่าวหาญ กล่าวเสี่ยง กล่าวทดลอง

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าหากประธานกลุ่มได้ปรับปรุง
คุณลักษณะ ไปตามความต้องการของครูอาจารย์ นอกจากนี้ควรคิดอบรม สัมมนา
เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

1.1 ความต้องการด้านความรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ สามารถ หวมดมณี (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่าความ
ต้องการ พฤติกรรมในการปฏิบัติงานของประธานกลุ่ม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับ
มาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชวนหงษ์ ล้นชัย (2531 : 104) ได้
ศึกษาพบว่า ระดับความต้องการพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของประธานกลุ่ม
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับ
มาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครู
อาจารย์ได้ตื่นตัวในการศึกษาค้นคว้า ได้อบรม ตลอดทั้งได้รับเอกสารสื่อต่าง ๆ
เป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบคุณลักษณะของประธานกลุ่มที่ดีที่คาดหวัง จึงส่งผลให้
ผู้บริหารและครูมีความต้องการคุณลักษณะด้านความรู้ของประธานกลุ่มอยู่ในระดับ
มาก

จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าหากสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีแผนการจัดอบรมประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความ
คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ และมีการสัมมนาประธานกลุ่ม
โรงเรียน เพื่อซักซ้อมหาแนวปฏิบัติในการพัฒนางานวิชาการและงานบริการ

1.2 ความต้องการด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ เกษม รักชุมคง (2533 : 103) ที่พบว่า ทักษะการบริหาร
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทยากจน สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ ประศิก
ม่อล้วน (2530 : คัดย่อ) ที่พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครู
อาจารย์ได้ตื่นตัวในการศึกษาค้นคว้า ได้อบรม ตลอดทั้งได้รับเอกสารสื่อต่างๆ
และได้รับการสื่อสารจากมหาวิทยาลัยเปิด ตลอดทั้งภาคเอกชนได้รับความรู้
ทักษะ และลักษณะผู้นำที่เป็นทฤษฎีใหม่ ๆ ได้แก่ ดร.ไมเคิล แฮมเมอร์

(โทรทัศน์ช่อง 9 : 23 มกราคม 2538) ทำให้ทราบคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนที่ดีที่คาดหวัง จึงส่งผลให้ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความต้องการคุณลักษณะด้านทักษะของประธานกลุ่มโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าหากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มีแผนประชุมปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มทักษะในการพัฒนางานกลุ่มโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความต้องการด้านลักษณะนิสัย อยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประกอบ มณีโรจน์ (2533 : 102) ที่ศึกษาพบว่า คุณลักษณะในด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ จินา (2534 : 112) ที่พบว่า ระดับความต้องการคุณลักษณะในการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า กลุ่มโรงเรียนได้ดำเนินการมานานแล้ว แต่ยังไม่มีการขยายรองรับ เพื่อโยนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาเป็นอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ทำให้ผู้บริหารและครูอาจารย์มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกลุ่มได้มีโอกาสคลุกคลีทำงานร่วมกัน จึงทำให้ความต้องการคุณลักษณะด้านลักษณะนิสัยของประธานกลุ่มโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าได้มีการสัมมนา เพื่อหาแนวทางกำหนดคุณลักษณะประธานกลุ่ม โดยเฉพาะในด้านลักษณะนิสัยเพื่อกำหนดคุณสมบัติของประธานกลุ่มให้ชัดเจน เป็นกรอบในการสรรหาประธานกลุ่มและควรสนับสนุนในการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อหาคุณลักษณะของประธานกลุ่มที่เหมาะสมในการทำงานในระดับกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไปตามสภาพท้องถิ่น และยังจำกัดของท้องถิ่นนั้น ๆ

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่ม

โรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารกับครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัทธิ เลิศปัญญา (2533 : 101 - 105) ศึกษาพบ

ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สุรศักดิ์ ยกถาวร (2530 : 63 - 64) ที่ศึกษาความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าครูอาจารย์ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะ เพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ได้ปฏิบัติงานเรื่องนี้มาด้วยกัน มีการประชุมผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์อยู่เสมอ มีเอกสารคู่มือปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีความเข้าใจคุณลักษณะผู้นำตรงกัน มีการประชุมผู้บริหารและครูอาจารย์อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (2528 : 97) ที่สรุปว่า การรับรู้ระเบียบแบบแผนที่เป็นแนวปฏิบัติอย่างเดียวกัน ทำให้บุคคลมีความคิดในส่วนรวมคล้ายคลึงกัน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าให้ผู้บริหารและครูอาจารย์ ซึ่งมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันได้ ประชุม อบรม สัมมนา ร่วมกัน โดยไม่แบ่งกลุ่มผู้บริหารแยกออกจากกลุ่มครูอาจารย์ ได้ร่วมคิดร่วมวางแผนเพื่อพัฒนาการทำงาน โดยเฉพาะการร่วมกำหนดคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวิทยุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ปรากฏดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่วิทยุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2525 : 1159) ด้านคุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิทยุฒิต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทียน ต้นดิวิริยภาพ (2535 :) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร

และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าผู้บริหารที่มีวัยวุฒิต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนตั้งแต่ พ.ศ. 2528 มีการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง ทำให้ได้ผู้บริหารที่มีความรู้และความเข้าใจคุณลักษณะผู้นำ ส่วนผู้ที่เคยเป็นผู้บริหารก่อน พ.ศ. 2528 ก็ได้รับการอบรมสัมมนา มีการติดตาม ควบคุม กำกับ ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนทุกปี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 16 - 23) ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนตื่นตัวอยู่เสมอต้องค้นคว้าหาความรู้ความเข้าใจเรื่องคุณลักษณะผู้นำ เพื่อปฏิบัติภารกิจให้บรรลุนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ก่อให้เกิดความคิดคล้ายคลึงกัน ทำให้ผู้บริหารที่มีอายุต่างกัน มีความคิดไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าหากได้ผู้บริหารที่มีอายุต่างกันได้ทำงานร่วมกันเพื่อให้เขาได้เรียนรู้คุณลักษณะผู้นำต่าง ๆ กัน ดังนั้นในการสรรหาประธานกลุ่มโรงเรียนไม่ควรจำกัดวัยวุฒิ เพราะวัยวุฒิไม่เป็นตัวแปรในการทำให้คนมีความคิดแตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษา วิชาเอกทางการบริหารการศึกษา กับวิชาเอกอื่น โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านความรู้และด้านทักษะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิชาเอกบริหารการศึกษาต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนด้านความรู้และด้านทักษะมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิชาเอกอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเออร์เมิร์ตและเลวิส (Ermerit and Lewis. 1990 : 32 - A - 33 - A) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประจำตำบล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิชาเอกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของชุมพงศ์วิทย์มดุง (2534 : 83) ได้ศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้สำเร็จวิชาเอกการบริหารการศึกษากับวิชาเอกอื่นมีกระบวนการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประกอบ คุณารักษ์ และคนอื่น ๆ (2530 : 292 - 296) ได้ศึกษาตัวการทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมของหัวหน้าสถาบันการประถมศึกษาไทย พบว่า ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะ ในด้านสาขาวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏ เช่นนี้ อาจจะ เป็นเพราะว่าความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะได้คุณลักษณะของประธานกลุ่มที่ตรงกับความต้องการส่วนบุคคล (วุฒิชัย จานงค์. 2523 : 3) การที่ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการอบรมสัมมนา ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคุณลักษณะผู้นำทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย โดยอาศัยประสบการณ์หรือสิ่งที่มีอยู่เดิมมาประยุกต์ จะถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้าทำให้เกิดกระบวนการคิดหลายแง่หลายมุม โดยระลึกถึงประสบการณ์เดิมที่มีความต่อเนื่องกันไป คนที่สามารถระลึกได้มากและมีลักษณะเป็นสิ่งใหม่ที่แปลกออกไปมาก ก็ถือว่ามีความคิดสร้างสรรค์สูงและความต้องการของคนเป็นความต้องการที่มีโอกาสเลือกได้คนจะ เลือกที่ดีกว่า เพื่อให้ได้สิ่งที่ดี (จำเริญ เสกธระ. 2534 : 6) ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พยายามอบรม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อยู่เสมอ(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 16 - 23) จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวิชาเอกต่างกันต้องปฏิบัติตามกรอบความต้องการ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไปในแนวเดียวกันที่น่าสนใจปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนต้องศึกษาค้นคว้า อยู่เสมอให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ได้จำกัดความรู้ เท่ากับบุคลิบทวิตรหรือปรัญญาบัตรที่มีผู้คิดทำให้ความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวิชาเอกแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ส่วนความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนด้านความรู้และด้านทักษะต่างกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิวิชาเอกทางการบริหารการศึกษา มีความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิวิชาเอกอื่น

น่าจะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งทำให้ผู้บริหารที่มีวิชาเอกต่างกันได้มีโอกาส ประชุม อบรม สัมมนา ร่วมกัน เพื่อได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อระดมความคิดในการพัฒนางานและ เป็นประโยชน์ในการสรรหาบุคลากรของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ไม่ต้องคำนึงถึงวิชาเอกในการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน หากเป็นไปได้ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ลาศึกษาต่อโดยเงินเดือนไม่ตัดขึ้น จะเป็นขวัญและกำลังใจในการพัฒนางานยิ่งขึ้น

3.3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี กับตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุมพงศ์ วิทย์ผดุง (2534 : 91) ได้ศึกษากระบวนการการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีกระบวนการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จรัส แก้วสุข (2535 : 101) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงาน พัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประกอบ कुमारักษ์ และคนอื่น ๆ (2530 : 292 - 296) ได้ศึกษาเรื่องตัวการทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมการตัดสินใจของหัวหน้าสถาบันการประถมศึกษาไทย พบว่าผู้บริหารที่มีระยะเวลาเป็นผู้บริหารต่างกัน มีพฤติกรรมการตัดสินใจต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตามโครงการปรับปรุงคุณภาพประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วถึงทุกคน และผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งใหม่ก็ต้องผ่านการคัดเลือก โดยการสอบและอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ แหล่งค้นคว้าหาความรู้ในปัจจุบันมีมากขึ้น ทั้งในห้องสมุด สื่อสารมวลชน ช่วยเสริมความรู้ และประสบการณ์ได้ดี ทำให้ได้ความรู้โดยวิธีลัด ไม่ต้องรอให้เกิดความรู้จากประสบการณ์ของตนเอง รวมทั้งความรู้ที่ได้จากการสั่งสมทางสังคม ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย (วุฒิชัย จานงค์, 2523 : 31 - 32) นอกจากนี้ระบบ

กลุ่มโรงเรียนก็มีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งมีประสบการณ์ต่างกัน ได้ช่วยกันวางแผน จัดทำแผนปฏิบัติการของกลุ่มโรงเรียน และการช่วยเหลือในการบริหารโรงเรียนภายในกลุ่มทำให้มีกระบวนการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาและแนวคิดต่าง ๆ คล้าย ๆ กัน นอกจากนั้นทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้จัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องคุณลักษณะของผู้นำ ประกอบกับการช่วยเหลือกันในรูปคณะกรรมการ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 17 - 24) จึงทำให้การบริหารงานต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ดังนั้นประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จึงไม่ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความต้องการแตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดอบรม ประชุม สัมมนา สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันได้ร่วมกันกำหนดบทบาท หน้าที่ ภารกิจของกลุ่มโรงเรียน และคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับภารกิจของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน ได้ร่วมประเมินผล รายงานผลการปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

4. ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนคติของครูอาจารย์ ที่มีวัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ปรากฏดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนคติของครูอาจารย์ ที่มีวัยวุฒิ 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุโขทัยธรรมมาธิราช (2525 : 1159) ด้านลักษณะของครูอาจารย์ที่ต้องการพบว่า ครูอาจารย์ที่มีวัยวุฒิต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทียน ดันดีวิริยาภ ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของหัวหน้า

การประถมศึกษาอำเภอ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริหารที่มีวัยวุฒิต่างกัน มีความต้องการ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า การเข้าสู่ตำแหน่ง ของครูอาจารย์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้รับการประชุม อบรม สัมมนา ติดตาม และนิเทศทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 16 - 23) ทำให้ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับความรู้เรื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ นำทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย ทำให้ครูอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดความต้องการไม่แตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าหากมีครูอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน ได้ทำงานร่วมกัน ได้วางแผนงานโครงการและได้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามภารกิจ หน้าที่ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนให้สูงขึ้น ทำให้ครู อาจารย์มีแนวความคิดและความต้องการที่ไม่แตกต่างกัน

4.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธาน กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตาม ทักษะของครูอาจารย์ ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับตั้งแต่ปริญญาตรี ขึ้นไป โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันต์ มาสวัสดิ์ (2518 : 43 - 44) พบว่าครู ที่มีวุฒิต่างกัน มีทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ทวีศักดิ์ จันทรสาร (2528 : 83 - 88) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวกับลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด ไม่แตกต่างกัน ไพบุลย์ ยอดยิ่ง (2530 : 99 - 104) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัยครู พบว่า มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ ต่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปได้ปฏิบัติงานตามระเบียบแบบแผน ตลอดจนได้รับข้อมูลข่าวสาร การประชุม อบรม และการศึกษาค้นคว้า ทำให้มีความรู้และความเข้าใจเรื่องคุณลักษณะผู้นำเพื่อพัฒนาตนเอง จึงทำให้ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าหากว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้มีแผนงาน ประชุม อบรม ครู อาจารย์ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ กฎและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนให้ทำงานร่วมกัน เพื่อการมีส่วนร่วมในการทำงาน แม้จะมีคุณวุฒิต่างกัน ก็จะเกิดความภูมิใจในการพัฒนางานต่อไป

4.3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธาน กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของครูอาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี กับตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันต์ มาสวัสดิ์ (2518 : 43 - 44) พบว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ทวีศักดิ์ จันทรสาร (2528 : 83 - 88) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ไพบุล ยอดยิ่ง (2530 : 99 - 104) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ต่อคุณลักษณะ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัยครูพบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ครูอาจารย์ในปัจจุบันมีความตื่นตัว ปรับตนเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันซึ่งมีการสื่อสารที่รวดเร็ว การอบรม และการรับรู้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย รู้และเข้าใจ

เรื่องคุณลักษณะผู้นำ จึงทำให้ครูอาจารย์ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ประชุม อบรม และสัมมนา ในลักษณะที่ให้ครูอาจารย์ ได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา สร้างความเข้าใจ และความร่วมมือ เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป.

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรจัดอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ เสริมทักษะการบริหารกลุ่มโรงเรียน ของประธานกลุ่มโรงเรียน เพื่อผู้บริหารได้มีโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานกลุ่มต่อไป
2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรกำหนดคุณลักษณะ และตรวจสอบคุณลักษณะประธานกลุ่มโรงเรียนสม่ำเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียนเป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์
3. กลุ่มโรงเรียน ควรประชุม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ ได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการสนับสนุนงานกลุ่มโรงเรียน และระดมพลังสมองเพื่อพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพการบริหารกลุ่มโรงเรียน
4. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรมุ่งเน้น ให้ประธานกลุ่มโรงเรียนได้ยี่ดงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน จัดทีมงาน ระบบงาน เพื่อบริการงานวิชาการแก่โรงเรียนอย่างแท้จริง
5. ควรสนับสนุนประธานกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารประกอบการบริหารศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน มีการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ โดยใช้องค์ประกอบอื่นบ้างนอกจากด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านลักษณะนิสัย
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกลุ่มโรงเรียนกับการบริหารโรงเรียนของประธานกลุ่มโรงเรียน
3. ควรศึกษาเทคนิคการสร้างทีมงาน พัฒนาทีมงานของประธานกลุ่มโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การบริหารแนวใหม่. (โทรทัศน์). กรุงเทพฯ : บริษัทองค์การสื่อสารมวลชน
แห่งประเทศไทย ชื่อง 9, 2538.

การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
2537. สงขลา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, 2537.
อัสส้านา.

กิตติพันธ์ รุจิรกุล. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2529.

เก่งกิจ อนันต์ภักดี. ผู้บังคับบัญชากับการพัฒนาจิตใจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2526.

เกษม รักชุมคง. การศึกษาปัญหาการบริหารการศึกษาชั้นเด็กเล็กของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาในชนบทยากจน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือดำเนินการฝึกอบรม
โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา.
สำนักงาน, 2524.

_____. คู่มือการปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่ง
อำเภอ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2525.

_____. คู่มือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ์ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526.

_____. การบริหารและการนิเทศ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2527. ก.

_____. งานบริหารโรงเรียนการบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528.

_____. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
สามเจริญพานิช, 2529.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือบริหารแผนและ

โครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.

_____. ประกาศ อ.ก.ค. เรื่องสมัครสอบคัดเลือกข้าราชการเพื่อแต่งตั้ง
หรือเลื่อน และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531.

_____. คู่มือการบริหารงานประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2532.

_____. คู่มือปฏิบัติงานตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภา ลาดพร้าว, 2534.

คณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือประมวลสุนทรพจน์, สำนักงาน. ประมวลสุนทรพจน์
พลเอกเปรม ติณสูลานนท์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2529.

จุมพล สวัสดิ์ยากร. หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สุวรรณภูมิ, 2520.

จรัส แก้วสุก. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
ประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา. ปริญญาโท คศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535. อัดสำเนา.

จำเริญ เสกธีระ. "ประเมินผลการใช้หลักสูตรปรับปรุงใหม่." เดลินิวส์
14 มิถุนายน 2534. หน้า 6.

เฉลิม รัชชนะกุล. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ในเขตการศึกษา 11.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
อัดสำเนา.

ชุมพงศ์ วิทิตผดุง. การศึกษาระบบการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา.
วิทยานิพนธ์ คศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2534. อัดสำเนา.

- ชวนพงษ์ ลั่นซ้าย. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานเร่งรัดคุณภาพการศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพัทลุง. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. อัดสำเนา.
- ทวีศักดิ์ จันทสาร. ความคิดเห็นของคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติและ
ผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการการ
ประถมศึกษาจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. คุณค่าของพุทธศาสนาในการบริหารราชการ. วิทยานิพนธ์
ร.ป.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2509. อัดสำเนา.
- เทพพนม เมืองแมน. บทบาทเกี่ยวกับสภาวะผู้นำและสื่อความหมาย.
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา, 2522.
- เทียน ดันตริยภาพ. การศึกษาพฤติกรรมการบริหารของหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์. สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม.
สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533. อัดสำเนา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. ทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. ก้าวเข้าสู่บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
อนงค์ศิลป์, 2527.
- นิภา ศรีไพโรจน์. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ศึกษาพร, 2531.
- บันลือ พฤกษ์วัน. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2529. อัดสำเนา.

ประกอบ คุณารักษ์ และคนอื่น ๆ. "ตัวการทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมการตัดสินใจของหัวหน้าสถาบันการประถมศึกษาไทย." ผลงานวิจัยทางการศึกษา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 1.

หน้า 292 - 296. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, 2530.

ประกอบ มณีโรจน์. การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533. อัดสำเนา.

ประชุม ส่วัดดี. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

ประพัฒน์ สุภาสอน. การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามทัศนะของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม., กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2533. ถ่ายเอกสาร.

ปรีชา เศรษฐีธร. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2527.

ประศึก ม่อลวน. การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกระบี่. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 109 ตอน 71, 23 มิถุนายน 2535.

"พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2523," ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 97 ตอนที่ 158. หน้า 4 - 21. 13 ตุลาคม 2523.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยครู. สุรินทร์ : วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2525.

ไพบูล จันทยศ. "กลุ่มโรงเรียน : ภาวะปฏิบัติที่ทาลายจุดหมาย." สารพัฒนาหลักสูตร. อันดับที่ 73 ; เมษายน 2531.

- ไพบุลย์ ยอดยิ่ง. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าสำนักงาน
อธิการ และอาจารย์ ต่อกลุ่มลักษณะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้า
สำนักงานอธิการวิทยาลัยครู. ปริญญาโท กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2530. อัดสำเนา.
- ปิญโญ สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2526.
- โยธิน จารุกุมิ. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ
ชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2526. อัดสำเนา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- รุ่งทิวา จักรกร. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2526.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.
- ลัทธิ ยศปัญญา. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามทัศนะของครูอาจารย์ในจังหวัดพังงา.
ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา,
2533. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศ
การศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชนิษฐา
การพิมพ์, 2523.
- วิชัย เวียงสงค์. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. อัดสำเนาครั้งที่ 9. 2525.
- วุฒิชัย จ่านงค์. พฤติกรรม การตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร : บารมีการพิมพ์,
2523.
- ศิริวรรณ ศิริอารยา. "ผู้กำกับความคิดสร้างสรรค์," วารสารข้าราชการ.
32(7) : 73 - 76 ; กรกฎาคม 2530.

สมชัย วุฒิปรีชา. จดหมายเปิดผนึกของเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ, 2527.

สมปราชญ์ จอมเทศ. การบริหารและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
พานิช, 2516.

สมพงศ์ จินา. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญานันท์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. อุดสาเนา.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

_____. การบริหารบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

สมมาตร แก้วลาย. การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง. ปรินญานันท์ กศ.ม.
สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528.

สวัสดี อุดมโกชน. "โรงเรียนชุมชน" ใน แนวดำเนินงานโรงเรียนมัธยมเพื่อ
พัฒนาชนบท. หน้า 1 - 6. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพิเศษ
กรมสามัญศึกษา, 2527.

สาโรช บัวศรี. "ลักษณะของผู้ที่จะนำครู" ใน เอกสารสมาคมการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย. หน้า 59 - 78. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษา
แห่งประเทศไทย, 2526.

สาธิต หมดมณี. การศึกษายุทธศาสตร์การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่ม
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
สุราษฎร์ธานี ตามทัศนะของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน. ปรินญานันท์
กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.
อุดสาเนา.

สามัญศึกษา, กรม. แนวดำเนินงานโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท.

กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา, 2527 ก.
อัสสัมนา.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา ความรู้
เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์,
2525.

สุทธิ ทองประดิษฐ์. คำบรรยายวิชาการบริหาร 611 : หน้าที่ผู้นำของการศึกษา.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2531.

สุทิน เนียมพลับ. "ยุทธศาสตร์การบริหารครบวงจร," สรุปทัศน์.
13(8-11) : สิงหาคม, 2531.

สุธรรม อุบั่นชัย. "ปัญหากลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา," มิตรครู. 27(2) :
มกราคม, 2528.

สุรศักดิ์ ยกถาวร. ความต้องการคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา,
2530. อัสสัมนา.

สุวัฒน์ มุทธเมธา. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ :
อักษรสมัยการพิมพ์, 2524.

เสน่ห์ จัยโต. "ผู้นำในอนาคตควรจะเป็นอย่างไร," วารสารข้าราชการ.
33(3) : 23 - 32 ; มีนาคม 2531.

เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์เฮ้าส์, 2527.

อนันต์ มาสวัสดิ์. คุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของครูโรงเรียน
ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2518. อัสสัมนา.

อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร. "ท่านจะเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีได้อย่างไร," กรมบัญชี
กลาง. 22(3) : 9 - 10 ; กันยายน - ตุลาคม 2524.

อรุณ รักธรรม. หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2527.

อุทัย บุญประเสริฐ. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและความสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ.
กรุงเทพฯ : ปากเพรียวการช่าง 2, 2529.

Best, John W. Research in Education. 3rd ed. Englewood
Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1981.

Edmonson, J.B. and others. Administration of the Modern
Secondary School. 4th ed. New York : Macmillan,
1963.

Erment, W.E. and Kirk R. Lemix. "A Study of Particitatory
Decision - Making within the Reverside Unified
School District," Dissertation Abstracts
International. 51(1) : 32A - 33A. Michigan :
University Microfilms, 1990.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining
Sample Size for Research Activities," Journal of
Education and Psychological Measurement. 30 :
607 - 610, 1970.

Magnuson, Walter C. "The Characteristics of Successful
School Business Managers," Dissertation Abstracts
International. 32(6) : 78 - 79 ; July, 1971.

Nolte, Chester M. An Introduction to School Administration
: Selected Readings. New York : Macmillan, 1966.

Stogdill, Ralph M. Handbook of Leaderships. New York :
The Free Press, 1971.

Winer, B.J. Statistical Principles In Experimental Design.
New York : McGraw-Hill Book Company, 1962.

ภาควิชา

ภาคผนวก ก .

หนังสือขอความอนุเคราะห์

(สำเนา)

ที่ ทม 1018(6)/1154

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

15 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายประสิทธิ์ พรหมรักษ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิสิตผู้นี้ต้องการมาติดต่อ เพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน
และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อาจารย์ ดร.อาคม วัชโรสง

ประธานกรรมการ

อาจารย์ อนันต์ ประศาสนกุล

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่

นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

พรทิพย์ เสมงาภักดิ์

(นางพรทิพย์ เสมงาภักดิ์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.313153

(สำเนา)

ที่ ศธ 1463/1109

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
อาคาร 3 ชั้น โรงเรียนอนุบาลสงขลา
90000

26 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ ได้ขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตอบแบบสอบถามให้ นายประสิทธิ์ พรหมรักษ์ นิสิตปริญญาโท เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลจัดทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว เป็นประโยชน์ทางการบริหารในการศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนและครูอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ในการตอบแบบสอบถามให้นิสิตไม่กระทบต่อหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์แต่อย่างใด จึงขอให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้ความร่วมมือแจ้งผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ตอบแบบสอบถามให้นิสิต เพื่อจะได้ไปเก็บข้อมูลตามแบบสอบถามด้วยตนเองต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

ปริญญา กรวยทอง

(นายปริญญา กรวยทอง)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

โทร. 312780

ภาคผนวก ข .

แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียนตามความต้องการ
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ผู้วิจัย

นายประสิทธิ์ พรหมรักษ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้

คณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญาณตน

อาจารย์ ดร.อาคม วัตโธสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ อนันต์ ประศาสนกุล กรรมการ

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านแล้วทำเครื่องหมาย / ภายใน () หน้าข้อความตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

สำหรับผู้วิจัย

1. ตำแหน่งของท่าน ()
() ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
() ครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา
2. วัยวุฒิของท่าน ()
() ต่ำกว่า 35 ปี
() ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป
3. คุณวุฒิของท่าน ()
() ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
4. วิชาเอกที่ได้ศึกษามาของผู้บริหาร (ตอบเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน) ()
() วิชาเอกทางการบริหารการศึกษา
() วิชาเอกอื่น
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ()
() ต่ำกว่า 10 ปี
() ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

ข้อมูล เกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างพิจารณาแล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความต้องการที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเอง โดยไม่อ้างอิงหรือผูกพันกับหลักวิชาการหรือบุคคลใดๆ ซึ่งได้กำหนดระดับความต้องการไว้ 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย
- 3 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับความต้องการมาก
- 5 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
0	ท่านคิดว่าประธานกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา ควรมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ด้านลักษณะนิสัยดังนี้ เป็นผู้ตรงต่อเวลา	...	...	...	...	./.	

ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องหมายเลข 5 หมายความว่า
ผู้ตอบมีความต้องการให้ประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเป็นผู้ตรงต่อเวลา ใน
ระดับมากที่สุด

ข้อที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย		ปาน		มาก	
		ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
<u>ด้านความรู้</u>							
1	มีความรู้ระเบียนคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534	...	...	...	...	...	[]
2	มีความรู้ในหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน	...	...	...	...	...	[]
3	มีความรู้ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน	...	...	...	...	...	[]
4	มีความรู้ในงานธุรการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	...	...	...	...	...	[]
5	มีความรู้ในงานวิชาการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน	...	...	...	...	...	[]
6	มีความรู้ในทฤษฎีและหลักการทางการบริหารการศึกษา	...	...	...	...	...	[]
7	มีความรู้ในการสื่อสาร	...	...	...	...	...	[]
8	มีความรู้ในการบริหารงานบุคคล	...	...	...	...	...	[]
9	มีความรู้ในการบริหารงบประมาณ	...	...	...	...	...	[]
10	มีความรู้ในการทำแผนงานและโครงการ	...	...	...	...	...	[]
11	มีความรู้ในนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	...	...	...	...	...	[]
12	มีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร	...	...	...	...	...	[]
13	มีความรู้ในการแนะแนวการศึกษา	...	...	...	...	...	[]
14	มีความรู้ในการนิเทศการศึกษา	...	...	...	...	...	[]
15	มีความรู้ในจิตวิทยาการศึกษา	...	...	...	...	...	[]
16	มีความรู้การวัดผลและประเมินผลการศึกษา	...	...	...	...	...	[]
17	มีความรู้ในปรัชญาการศึกษา	...	...	...	...	...	[]
18	มีความรู้ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	...	...	...	...	...	[]
19	มีความรู้ในระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	...	...	...	...	...	[]

ข้อที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย		ปาน		มาก	
		ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
	<u>ด้านทักษะ</u>						
20	มีความสามารถในการมองภาพรวมของการบริหารงานกลุ่มโรงเรียน						[]
21	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า.....						[]
22	มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานในกลุ่มโรงเรียนให้ร่วมมือ						[]
23	มีความสามารถในการมอบหมายงาน						[]
24	มีความสามารถในการกระจายงานให้ทั่วถึง.....						[]
25	มีความสามารถในการแก้ความขัดแย้งในกลุ่มโรงเรียน.....						[]
26	มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการทำงาน						[]
27	มีความสามารถในการประสานงาน						[]
28	มีความสามารถในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้ร่วมงาน						[]
29	มีความสามารถในการบริหารงานในรูปแบบองค์คณะบุคคล ...						[]
30	มีความสามารถในการสร้างทีมงาน						[]
31	มีความสามารถในการพัฒนาทีมงาน						[]
32	มีความสามารถในการเสริมสร้างความสามัคคีในกลุ่มโรงเรียน ...						[]
33	มีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการ						[]
34	มีความสามารถในการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง						[]
35	มีความสามารถในการจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียน						[]

ข้อที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย		ปาน		มาก	
		ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
36	มีความสามารถในการควบคุม กำกับ ติดตามงานในกลุ่มโรงเรียน	...	...	...	...	...	[]
37	มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์	...	...	...	...	...	[]
38	มีความสามารถในการแสดงตัวได้เหมาะสม	...	...	...	...	...	[]
39	มีความสามารถในการพูด	...	...	...	...	...	[]
	<u>ด้านลักษณะนิสัย</u>						
40	มีอารมณ์ขัน และมองโลกในแง่ดี	...	...	...	...	...	[]
41	มีความสุภาพเรียบร้อย	...	...	...	...	...	[]
42	มีอัธยาศัยไมตรี	...	...	...	...	...	[]
43	มีความสามารถในการเสริมสร้างบุคลิกลักษณะของตนให้ดี ...	...	...	...	...	...	[]
44	ให้เกียรติและเคารพในความสามารถของผู้อื่น	...	...	...	...	...	[]
45	มีความยุติธรรมและวางตัวเป็นกลาง	...	...	...	...	...	[]
46	มีความซื่อสัตย์ สุจริต	...	...	...	...	...	[]
47	มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	...	...	...	...	...	[]
48	เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน.....	...	...	...	...	...	[]
49	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	...	...	...	...	...	[]
50	มีความอดทน อดกลั้น และจิตใจหนักแน่น	...	...	...	...	...	[]
51	มีความรับผิดชอบเมื่อมีความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน.....	...	...	...	...	...	[]
52	เป็นคนตรงต่อเวลา	...	...	...	...	...	[]
53	เอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานทั้งด้านส่วนตัวและหน้าที่การงาน.....	...	...	...	...	...	[]

ข้อที่	คุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย		ปาน		มาก	
		ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
54	ให้ความร่วมมือระหว่างกลุ่มโรงเรียนและหน่วยงานอื่น.....						[1]
55	มีวุฒิภาวะสูงและความรับผิดชอบสูง						[1]
56	มีความอ่อนน้อมถ่อมตน						[1]
57	มีความเฉลียวฉลาด ไหวพริบดี รู้เท่าทันเหตุการณ์						[1]
58	ยึดถือระบบคุณธรรมในการปฏิบัติงาน						[1]
59	มีความกระตือรือร้นไม่หาความรู้ย่อเสมอ						[1]

ภาคผนวก ค .

บทคัดย่อ

การศึกษาคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามความต้องการของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2538

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา เพื่อเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่แตกต่างกันด้านวิทยุ ภูมิ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 198 คน และครูอาจารย์ จำนวน 349 คน รวม 547 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 59 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่า t -test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา โดยส่วนรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา โดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. ความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ที่มีวิทยุ ภูมิ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิบริหารการศึกษาต่างกัน ต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ด้านความรู้และด้านทักษะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความต้องการคุณลักษณะของประธานกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของครูอาจารย์ ที่มีวิทยุ ภูมิ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF THE CHARACTERISTICS OF CHAIRPERSONS OF PRIMARY
SCHOOL CLUSTERS DESIRED BY SCHOOL ADMINISTRATORS
AND TEACHERS UNDER THE OFFICE OF SONGKHLA
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Educational Administration
At Srinakharinwirot University, Southern Campus

February 1995

This is a study of the characteristics of chairpersons of primary school clusters desired by school administrators and teachers under the Office of Songkhla Provincial Primary Education. The methodology used was to compare the desired characteristics of chairpersons as expressed by school administrators and teachers in terms of their ages, educational qualifications, and work experience.

The sample in the study consisted of 198 school administrators and 349 teachers. The instrument used for data collection was a 59 item rating scale questionnaire. The data were analyzed into percentage, mean, standard deviation, and a t-test was employed for hypotheses testing.

The research findings were as follows:

1. As a whole and by individual components, the characteristics of chairpersons were at a medium level.

2. As a whole and by individual components, the school administrators and the teachers showed no significant differences in their desired characteristics of chairpersons of primary school clusters.

3. As a whole, the school administrators in terms of their ages, educational qualifications, and work experience showed no significant differences in their desired characteristics of chairpersons of primary school clusters. When individual components were considered, it was found that the school administrators who differed in educational qualifications showed a significant difference at the .05 level for knowledge and skills.

4. As a whole and by individual components, the teachers who differed in age, educational qualifications, and work experience showed no significant differences in their desired characteristics of chairpersons of primary school clusters.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายประสิทธิ์ ชื่อสกุล พรหมรักษ์

เกิด วันที่ 22 เดือน ตุลาคม พุทธศักราช 2491

สถานที่เกิด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 82/2 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านหาร กิ่งอำเภอบางกล่ำ
จังหวัดสงขลา

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านบางกล่ำ กิ่งอำเภอ
บางกล่ำ จังหวัดสงขลา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านบางกล่ำ กิ่งอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2510 ม.ศ.4 จากโรงเรียนสงเคราะห์ประชา

พ.ศ.2512 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูสงขลา

พ.ศ.2517 พ.ม. จากกรมการฝึกหัดครู

พ.ศ.2524 กศ.บ. (การประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

พ.ศ.2529 ศษ.บ. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ.2538 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้